

7md

2012 m. balandžio 27 d., penktadienis

Nr. 17 (985) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ė | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

Brangūs skaitytojai,

Primename, kad iki gegužės 1 d. dar galite skirti savo 2 proc. pajamų mokesčio „7 meno dienoms“. Dėkojame visiems, praėjusiais ir ankstesniais metais mus palaikiusiems. Kviečiame paremti laikraštį ir šiais metais.

Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512, adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, įm. kodas 300007987,
sąsk. Nr. LT247044060003988597,
Maironio g. 6, LT-01124 Vilnius.

Reikalingą formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuje, atsidaryti ją mūsų internetiniame puslapyje www.7md.lt, užpildyti internete Mokesčių inspekcijos tinklalapyje www.vmi.lt.

2

Violončelininko Vytauto Sondeckio koncertai

3

„Naujosios dramos akcija '12“

7

Rūtos Katiliūtės tapyba

8

Kanų kino festivalio belaukiant

Ekspozicijos fragmentas

G. JUCEVIČIAUS NUOTR.

Pasakoti architektūrą

Paroda „Galimas modernizmas“ Šiuolaikinio meno centre

Eglė Juocevičiūtė

Paroda apie architektūrą yra labai komplikotas reikalas. Geriausia (kuratoriams istorikams) atveju rodomi pastatų eskizai, brėžiniai, vizualizacijos, maketai ir fotografijos. Tačiau jei paroda rengiama ne apie pastarojo dešimtmečio architektūrą, dažniausiai įmanoma atrasti brėžinius ir autentiškas fotografijas. Kad suprastum, kokias erdves pastatas formuoja iš brėžinių, turi mažų mažiausiai pasimokyti brėžinių skaitymo, kas gali ir nepadėti, jei neturėsi įgimto erdvinio mąstymo. Fotografijos gali objektyviau ar emocionaliiau atspindėti pastato išorės ir vidaus dalis, objektyviose fotografijose matomas pirmiausias, aiškiausias ar dažniausias (daugiausia žmonių jį matė būtent šitaip) pastato vaizdas, emocionališios bando perteikti specifinį erdvės sukuriama jausmą per šviesos ir ritmo gaudymą. Dažnai architektūra, ypač modernistinė ir šiuolaikinė, tampa medžiaga abstrakčioms fotografinėms kompozicijoms, formalieji sprendimai, kai fotogra-

fijoje negali atpažinti, kad tai tam tikro pastato dalis. Tad fotografija yra patogus būdas architektūrą fiksuoti ir reprezentuoti, kartu tai specifinė dvimatė medija, suvokėjui kelianti savitas problemas, nors ir ne tokias dideles kaip eskizai, brėžiniai ar vizualizacijos.

Kitas parodų apie architektūrą dėmuo yra ekspozicijos architektūra, tai yra tos struktūros, ant kurių dedami brėžiniai ir fotografijos. Laikinosios sienelės gali turėti dydžio ir medžiaginį simboliškumą, kaip šią žiemą veikusioje parodoje „Modernizacija. XX a. 7–8 dešimtmečių Baltijos šalių menas, dizainas ir architektūra“ Nacionalinėje dailės galerijoje (dizainas Indreko Sirkelio, architektai – Aleksandras Kavaliauskas ir Andrius Skiezegeles): laikinosios sienelės, ant kurių buvo kabinami eksponatai, buvo 2,5 m aukščio (standartinis butų ir kabinėtų lubų aukštis sovietmečiu), kai kurios iš jų dengtos silikatinėmis plytomis ar medžiu. Tuo pačiu metu ten pat veikusioje parodoje „Mūsų metamorfiškoji ateitis. Dizainas, techninė estetika ir eksperimenti-

nė architektūra Sovietų Sąjungoje 1960–1980 m.“ (dizainas Indreko Sirkelio ir *Kooperative für Darstellungspolitik*) ekspoziciją organizavo biomorfinės įgaubtų sienelių struktūros, kur kiekviena sienelė turėjo atskirą gabalėlį erdvės, skirtą vienam žmogui, tad apie erdvinę patirtis pasakojanti ekspozicija pati tapo erdvine patirtimi.

Vis dėlto tokio pobūdžio parodų žiūrovų grupė yra specifinė ir gerokai mažesnė nei meno parodų žiūrovų. Net jei šiuo metu Vilniuje matome iš lietuviško normalumo ribų išsėtinantį suinteresuotumą sovietmečiu kurta aplinka, manau, kad tik mažoji suinteresuotųjų dalis suvokia ją kaip kultūrinį reiškinį, o ne kaip nostalgijos objektą. Žinoma, jei šiuo metu turėtume veikiantį ir veiklų Architektūros muziejų, galėtume kalbėti apie visai specifinį tokių parodų žiūrovų ratą, nes NDG erdvė pakreipia kuratorių bei žiūrovų mąstymą: architektūra ir materialioji kultūra natūraliai tampa platesnių sociokultūrinių reiškinii

NUKELTA | 6 PSL.

Jautraus lyriko talentas

Violončelininko Vytauto Sondeckio koncertai

Aldona Eleonora Radvilaitė

Vytauto Sondeckio griežimą bent kartą girdėję žmonės džiaugiasi, turėdami galimybę dar kartą gėrėtis nuostabiais jo instrumento skambesiais, nuoširdžiomis traktuotėmis. Praėjusią savaitę šis talentingas muzikas pateikė savo gerbėjams net dvi skirtingas programas – balandžio 17 d. Lietuvos muzikų rėmimo fondo organizuoto tarptautinio festivalio „Sugrįžimai“ koncerte Taikomosios dailės muziejuje su savo žmona Verene Andronikof (sopranas) ir pianistu Olafu Silberbachu atliko kamerinius kūrinius, o 20 d. Vilniaus kongresų rūmuose griežė su Lietuvos valstybiniu simfoniniu orkestru (meno vadovas ir vyr. dirigentas Gintaras Rinkevičius), kuriam dirigavo jo tėvas Maestro Saulius Sondeckis.

Vytautas Sondeckis studijavo pas R. Armoną, prof. A. Nikitiną, prof. D. Geringą bei pas savo mamą, puikią violončelininkę prof. Silviją Sondeckienę. Laimėjo konkursų Ispanijoje, Rusijoje, Naujojoje Zelandijoje, koncertavo daugelio pasaulio šalių prestižinėse salėse. 2001 m. klasikinės muzikos radijo stotis KDFC (JAV) paskelbė jį vienu iš trisdešimties geriausių jaunųjų pasaulio atlikėjų. Nuo 1997 m. dirba NDR (Šiaurės Vokietijos radijo) simfoninio orkestro koncertmeisterio pavaduotoju.

Įdomi V. Sondeckio žmonos V. Andronikof biografija. Ji mokėsi groti smuiku ir fortepijonu, studijavo dainavimą pas M. di Francescą-Cavazzą, C. Bergonzį ir J. Chuiloną. Baigė teisės studijas Sorbonos universitete Paryžiuje ir Karališkajame koledže Londone. Koncertuoja daugelyje Europos festivalių.

Vytautas Sondeckis, Saulius Sondeckis ir Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras

Pianistas Olafas Silberbachas gyvena ir dirba Vokietijoje. Studijavo pas pedagogus O. Maisenbergą, B. L. Gelberį, P. Gililovą, T. Nikolajevą. Aktyviai koncertuoja kaip solistas ir kamerinės muzikos atlikėjas, dirba pedagoginį darbą, dalyvauja džiazo muzikos projektuose.

Balandžio 17 d. koncerte skambėjo daug puikių įvairių stilių muzikos, didžiąją jos dalį griežė V. Sondeckis su O. Silberbachu, keletą kūrinių gražiu sodriu sopranu padainavo V. Andronikof. Koncertą violončelininkas pradėjo nepaprastai tyliai, jautriai J.S. Bacho Arijos atlikimu. Puiki šiam instrumentui tinkama salės akustika leido testis ilgoms natoms, o pianistui teko kamuootis, stengiantis kokybiškai skambinti *ppp* sąskambius. Vėliau sekė labai lėtai traktuojama G.F. Händelio „Lascia ch'io pianga“ sopranui ir fortepijonui. Visai kitaip suskambo R. Schumanno „Fanta-

siestücke“, op. 70, violončelei ir fortepijonui. Jautrus, romantiškas V. Sondeckio ir jo partnerio O. Silberbacho muzikavimas buvo įtaigus, jaudino nuoširdumu, poctiniais vaizdiniais, aukštu profesiniu lygiu. Žavėjo aksominis, nuostabiai gražus violončelės tembras, taurus ir jaunatviškas muzikos vaizdinių perteikimas. Paskui šio kompozitoriaus „Widmung“ gana santūriai, gražiu balso tembru padainavo V. Andronikof, sužavėjusi dalį publikos, išreikškusios pasitenkinimą „bravo“ šūksniais. Pirmąją koncerto dalį V. Sondeckis užbaigė itin delikačiu F. Schuberto „Atsisveikinimu“. Gilus ir subtilus pianistas O. Silberbachas stilingai talkino savo bendraminčiui.

Antroje koncerto dalyje skambėjo visai kitokia muzika. G. Faure „Elegija“ violončelei ir fortepijonui žavėjo trapumu, rafinuotumu, o šio delikataus kūrėjo „Après un reve“

sopranui ir fortepijonui atlikimui norėjosi palinkėti lengvesnio, plastiškesnio, profesionaliai tikslesnio balso valdymo. C. Saint-Saens „Papillon“ violončelei ir fortepijonui, kurio tekste virtuoziską, labai lengvą ir trapią muziką keitė nuostabios išraiškingos melodijos, V. Sondeckis pagriežė įspūdingai profesionaliai ir nuotaikingai, atrodė, jog girdime drugelio sparnelių plazdėjimą, užuodžiamie kvapnius pievos gėlių aromatus. F. Liszto „Oh quand je dors“ sopranui ir fortepijonui kiek sunkiasvorį traktavimą vėl palydėjo „bravo“ šūksniai. Prieš atlikdamas F. Liszto „La lugubre gondola“ violončelei ir fortepijonui, ryškiai iliustratyvų, įtaigų, o epizoduose net bauginantį tragizmu, V. Sondeckis papasakojo įdomią šio unikalaus kūrinio sukūrimo istoriją: R. Wagnerio laidotuvėms skirtą gondolos muziką F. Lisztas sukomponeavo šiam dar esant gyvam.

A. Šenderovo prieš daugelį metų sukurtas įspūdingai smagias, ryškias savo nuotaikomis ir muzikine kalba 4 miniatiūras violončelei ir fortepijonui muzikai pagrįso su tikra aistra, labai pakiliai, temperamentingai. Koncerto programą užbaigė V. Andronikof, nuotaikingai atlikusi A. Catalani „La Wally“, o bisui ji dar padainavo populiarią Mimi ariją, pritariant abiem partneriams.

Balandžio 20 d. simfoninio koncerto „Cello Capriccioso“ programoje – daugiausia W.A. Mozarto įkvėptų P. Čaikovskio kūrinių. Vilniaus kongresų rūmų salėje tyrojo dviejų genialių kompozitorių aura, nuostabią muziką interpretavo iškilūs muzikai – Maestro Sauliaus Sondeckio diriguojamas puikus orkestras su violončelės poetu Vytautu Sondeckiu. Skambant Siutai or-

kestrui Nr. 4 „Mozartiana“, op. 61, atrodė, jog tai – originalūs Mozarto kūriniai. Ketvirtoje siuitos dalyje variacijas smuikui puikiai pagriežė Zbignevas Levickis. Nuostabaus, gaivaus grožio Nokturną Nr. 4, op. 19, Vytautas grojo taip jautriai, delikačiai, atskleidamas subtiliausias šios rusiškos muzikos niuansus, jog kilo mintis, kad taurus lyrikos pojūtis – viena iš stipriausių šio talentingo menininko savybių. Ir kituose pirmos koncerto dalies kūriniuose – *Andante cantabile* iš Kvarteto Nr. 1, op. 11, bei „Pezzo capriccioso“ violončelei ir orkestrui, op. 62, puikiai skambėjo violončelė, drauge su orkestro sąskambiais sklaidama nuostabius, jautrius poetinius vaizdinius.

Orkestro atliekami įspūdingiausiai skambėjo Elegija *Larghetto elegiaco* ir Finalas (*Tema russo*) iš Serenados styginiams, op. 48. Maestro Saulius Sondeckis taupiais judesiais brandžiai, visa savo talento jėga inspiravo orkestro artistus kurti išraiškingus, taurius, rusų liaudies dainų temomis grįstus muzikinius vaizdinius.

Koncerto pabaigoje klausytojus džiugino virtuoziškos, šmaikščios P. Čaikovskio Variacijos rokoko tema, op. 33. Vytautas Sondeckis puikiai valdo violončelę, sugeba griežti meistriškai, aukščiausiu profesiniu lygiu, žavėti klausytojus nuoširdumu, subtiliu skoniu, muzikos giliausių prasmų pojūčiu, atliekant šį kūrinių stulbino ir nuostabiai kokybiškas ir gražus dirigento bei orkestro bendradarbiavimas – tobulas visomis prasmėmis ansamblis.

Pasipylė gėlių puokštės, sušvito šypsenos. Tai buvo tikrai išskirtinis penas sielai.

Anonsai

Šešioliktasis „Naujasis Baltijos šokis“

Gegužės 2–9 d. vilniečių ir sostinės svečius jau šešioliktą kartą sveikins tarptautinis šiuolaikinio šokio festivalis „Naujasis Baltijos šokis“.

Šiemet žiūrovams bus pristatyta plati užsienio programa: joje – net 12 užsienio trupių ir choreografų spektaklių. Programoje dominuos spektakliai, kuriuos sukūrė menininkai iš germaniškų kraštų.

Festivalį atidarysiančios norvegų kompanijos „Zero visibility corp.“ ir choreografės Inos Christel Johannessen šokio spektaklyje „(ne)įmanoma“ bus kalbama apie amžinus santykių kūrimo konfliktus ir paradoksus. Pasak kūrėjų, pasirinkta spektaklio forma – duetas, o meninė strategija – gundymas.

Ne pirmą kartą į „Naująjį Baltijos šoki“ sugrįžtantis danas Palle Granhøjus šiemet pristatys du naujausius savo darbus: gegužės 2 ir 3 d. „Menų spaustuvėje“ bus parodyti du spektakliai-portretai.

Šiose šokio kompozicijose danų

choreografas sutelkia dėmesį į pasirinktų atlikėjų, tuo pat metu tampančių ir pagrindinėmis spektaklio herojėmis, kūrybą ir asmenybes.

Vokiečių kolektyvo „Public in private“ spektaklyje „Allegre“ tirama veiksmo, kylančio ne dėl išorinių veiksnių, o iš vidaus, galimybė. Jasna Layes-Vinovrški ir Clementas Layes savo darbuose nagrinėja socialines, politines ir kultūros struktūras.

Neblogai Lietuvos šokio mėgėjams pažįstama vokiečių trupė „Silke Z. / resisdance“ pristatys šokio ir videomeno spektaklį „Sweded – gyvenimas kaip kopija“. Anot spektaklio autorių, po kino filmo „Malonėkite atsukti“ premjeros 2008 m. tarp interneto vartotojų išvyrauja nauja moda: žmonės, turintys videokamerą ir šokią tokią kūrybiškumo gyslelę, kuria „sweded“ filmus – trumpus itin mažo biudžeto klasikinių Holivudo filmų perdirbinus.

Festivalio kulminacija taps ir jį uždarys kompanijos „cie toulalimnais“ spektaklis „Every single day“. Tai – kompozicija 7 šokėjams, kurią sukurti choreografė įkvėpė prancūzų filosofo ir rašytojo Albert'o

Camus esė „Sizifo mitas“. Tai mėginimas poetinėmis priemonėmis apsvarstyti nuolat augančią absurdo nuojautą. Kaip teigia graikų kilmes kūrėja iš Vokietijos Toula Limnais, šis jausmas įprastą kasdienišką situaciją priveda prie siurrealumo ribų.

Gegužės 4 d. pasirodys svečiai iš Jekaterinburgo (Rusija) – šokio teatras „Provincialnyje tancy“. Jie Nacionalinio dramos teatro Didžiojoje scenoje pristatys du spektaklius pagal klasikinius muzikos kūrinius. Pirmasis spektaklis – „Miegančioji gražuolė“ – tai „instaliacija suaugusiesiems“, priminsianti atgijusias vaizdingas freskas ir viduramžių motyvus. Kitas trupės choreografės Tatjanos Baganovos šokio spektaklis „Svadebka“ sukurtas pagal kompozitoriaus I. Stravinskio muziką. 2000 m. šis pastatymas pelnė prestižinį rusų teatro apdovanojimą – „Aukštinę kaukę“. Jekaterinburgo šokio teatras „Provincialnyje tancy“ ir choreografė T. Baganova „Svadebka“ pristatys kartu su Lietuvos valstybiniu choru „Vilnius“.

Vėl bus galima išvysti ir naujausius kaimynų iš Latvijos ir Estijos

choreografinius darbus. Latvių kompanija „Dejas anatomija“ („Šokio anatomija“) ir choreografė Elina Breice pristatys spektaklį „Aš esu dialogas“, o Svetlana Grigorjeva iš Estijos spektaklyje „Söp rus est“ kels klausimą, kokį gyvenimą gali gyventi „tautinis hermafroditas“.

Lietuvos šiuolaikinio šokio panorama šiemet sudaryta iš 7 spektaklių. Tai naujausias Vyčio Jankausko šokio teatro spektaklis „Judantys taikiniai“, Erikos Vizbaraitės šokio kompozicija „Kopėčios“, šiemet „Aukštinio scenos kryžiaus“ nominaciją už metų debiutą pelnęs gatvės šokio spektaklis „Feel Link“. Menininkų grupė „Žuvies akis“ pristatys Agnijos Šeiko šokio spektaklį „Aikštelėje laisvų vietų nėra“ ir Ingos Kuznecovos bei Petro Lissausko duetą „Ir viskas klojos kuo puikiausiai“, kuris bus rodomas neįprastoje prekybos centro „Europa“ erdvėje. Šiose erdvėse įvyks ir improvizacija bei netikėtumu pagrįstas choreografės Airos Naginevičiūtės spektaklis „Pažadėtas dangus Europos vidury“. Festivalyje planuojama parodyti ir du naujus darbus: jaunos choreografės Austėjos Vilkaitytės

spektaklio „Lietuva brangi“ eskizą ir Kauno šokio teatro „Aura“ spektaklį „Jūra“ pagal M.K. Čiurlionio kūrybą premjerą LNDT Didžiojoje scenoje.

Šokama bus ir ant šiuolaikinio meno centro frontono, kur šokio spektaklį „Tas neaprepiamas intymumas“ parodys prancūzų „Compagnie Retouramont“. Kuriamas ekspansyvus šokis, per visą pasirodymą susijungiantis daugybėje amplitudžių – nuo pačių asmeniškiausių iki labiausiai išdidintų. Tokia technika leidžia kurti svaigančius vizualinius priartinimus.

Kaip reta plati bus ir festivalio edukacinė programa, kurią sudarys kino filmų apie šoki peržiūros (kino menininkas Algimantas Mikutėnas pristatys filmą „Lora“ apie Lietuvos šiuolaikinio šokio kūrėją Loretą Juodkaitę), „The Forsythe Company“ (Vokietija) skaitmeninių projektų pristatymas ir jau antros metus šokio kritikės Ingridos Gerbutavičiūtės organizuojamas kritinio rašymo projektas „Šokis žodžiu – ne[w]kritika“.

ANDRIUS JEVSEJEVAS

Būdai mąstyti apie pasaulį

„Naujosios dramos akcija '12“

Gegužės vidury keturioliktą kartą žiūrovus pakvies tarptautinis teatro festivalis „Naujosios dramos akcija“. Šįmet jo programoje – Europos teatro meistrų ir jaunų menininkų darbai. Visus juos sieja dėmesys *kitoniškumui* – tam, kas išsiskiria iš daugumos ir yra individualu, nepakartojama. Kitoniškumas provokuoja naujai pažvelgti į pasaulį. Tai gali būti poelgis, keičiantis nusistovėjusias vertybes, naujas požiūris į aplinką ir visuomenę arba pamirštas išgyvenimas, kuris sužadina kolektyvinę atmintį. Tuo pasižymi NDA '12 rodomi pripažintų šiuolaikinio teatro kūrėjų – vengro Árpádo Schillingo, latvio Alvio Hermanio, lenko Krzysztofo Warlikowskio – bei jauno norvegų menininko Amundo Sjølie Sveeno darbai. Kitoniškumas išreiškia tapatybę. Neretai individas privirstas ją ginti nuo aplinkos, šeimos ir visuomenės. Apie tai vis drąsiau prabyla lietuvių teatras. Pavyzdžiai – festivalyje pristatomi naujaisi jo spektakliai.

NDA '12 pradės du iš pažiūros skirtingi, tačiau vienas kitą papildantys darbai, – A.S. Sveeno pasakaitos žanro spektaklis „Norvegijos kelias – įžanga į „Nafta menui“ programą“ ir A. Hermanio „Sonia“. Norvegija – turtingiausia pasaulio šalis, teikianti puikias ekonomines sąlygas menininkams. Bet ar politikų sukurtai nacionalinės kultūros vizijai skiriami naftos verslo pinigai gali lemti visuomenės laimę ir meninės kūrybos aukštumą? „Norvegijos kelias“ – tai meninė akcija, priverčianti susimąstyti apie kultūros politikos paradoksus net tokiose civilizuose šalyse kaip Norvegija.

Vienas garsiausių naujosios kartos Europos režisierių latvis Alvis Hermanis spektaklį „Sonia“ sukūrė 2006-aisiais, kai dar nestatė brangių spektaklių didžiausiose Europos teatruose. Tačiau būtent šis, Naujajame Rygos teatre rusų kalba sukurtas spektaklis A. Hermaniui atvėrė jų duris ir pristatė latvių teatrą užsienyje. Suvaizdinta daugelyje pasaulio scenų ir pelniusi aiš-

apdovanojimų, „Sonia“ įkūnija vieną pagrindinių Hermanio kūrybos *credo*: „Jei žiūrovas šypsosi, nors jo akyse ašaros, vadinas, teatras palietė patį jautriausią dalyką šiame pasaulyje – žmogaus sielą.“

Šiuolaikinės rusų rašytojos Tatjanos Tolstajos trumpame apsakyme „Sonia“ pasakojama apie vienišą vidutinio amžiaus moterį, atsidūrusią beketiškame pasaulyje. Apsakymo veiksmas vyksta prieškario ir blokadiname Leningrade. Neišvaizdinamų šeiminių Sonia gyvena viena savo ankštame butelyje ir atlieka mažus kasdienius namų ruošos darbus. Vieną dieną ji gauna nepažįstamo vyro laišką ir Sonios gyvenimas apsisverčia aukštyn kojom...

A. Hermanio spektaklio epigrafu galėtų būti pirma jo frazė: „Gyveno žmogus – ir nebėra jo. Tik vardas liko – Sonia.“ Tai spektaklis apie išnykusią epochą ir užmirštus jausmus. Hermanis kruopščiai, su meile atkuria „prarasto laiko“ atmosferą, panaudodamas mažiausias autentiškas jo detales. Didžiausias šio spektaklio atradimas – tai sugebėjimas įkvėpti sielą mirusios epochos materijai. Šitai režisieriui padėjo padaryti vienas pagrindinių jo aktorių Gundaras Āboliņš, sukūręs nepakartojamą Sonios vaidmenį. Apie aktorius pasirinkimą A. Hermanis sako: „Tolstajos sukurtas personažas yra labai kontrastingas: bjauri išvaizda ir jautrus vidinis pasaulis. Aš patikėjau vyrui aktoriui įkūnyti šį prieštaravimą. Nesiekiau jo paversti moterimi. Tai labiau pastanga suprasti moterį. Mes nevaidiname moters, bet stengiamės sukurti jos įvaizdį, charakterį ir papasakoti apie sielą. Manau, kad siela neturi lyties.“

Kitaip atmintį teatre interpretuoja lietuvių režisierius Agnius Jankevičius vienoje naujausių Lietuvos nacionalinio dramos teatro premjerų „Akmuo“. Pristatydamas šį spektaklį greta „Sonios“ NDA '12 siūlo žiūrovams susipažinti su skirtingais būdais atkurti istorinę atmintį šiuolaikiniame teatre.

NDA nuo seno bendradarbiauja su lietuvių publikai pažįstamu veng-

rų režisieriumi Árpádu Schillingu ir jo vadovaujamu teatru „Krétakör“. Per pastaruosius trejetą metų šis teatras išgyveno didelius pokyčius. Iki tol buvęs vienas populiariausių ir daugiausiai užsienyje gastroliavusių vengrų teatrų, „Krétakör“ jo vadovo sprendimu atsisakė visų savo spektaklių, aktorių trupės ir pradėjo naują eksperimentinių ieškojimų kelią. Pasak Á.Schillingo, šiandieninis „Krétakör“ – tai ne tradicinis teatras, bet kultūrinė iniciatyva, kurios „svarbiausias interesas – kurti kūrybinės bendruomenės žaidimus, kurie dėl savo šiuolaikinių estetinių savybių ir novatoriškų metodologijų leidžia bendradarbiauti skirtingoms socialinėms grupėms.“

Naują „Krétakör“ ideologiją įkūnijo trejus metus kurtas jo projektas „Krizės trilogija“. Visuose trilogijos kūriniuose (filme, operoje ir spektaklyje) vaizduojamas trijų vienos šeimos narių (sūnaus, tėvo ir motinos) krizės istorijos, per kurias siekiama atskleisti skaudžias šiuolaikinės visuomenės problemas. „Krizės trilogija“ – tai tarpdisciplininis projektas-forumas, keliantis ateinančioms kartoms aktualius klausimus. NDA '12 pristatys dvi trilogijos dalis – filmą „J.P.CO.DE“ ir spektaklį „Dvasininkė“.

Eksperimentinio dokumentinio kino priemonėmis sukurtas filmas „J.P.CO.DE“ vaizduoja paauglio Balázso Gáto pastangas tapti savarankišku žmogumi. Balázsas palieka savo šeimą ir šalį. Svetimame mieste jis pasikviečia 12 savanorių norėdamas pradėti savo revoliuciją – sukurti naują bendruomenę. Tačiau jo utopiškas bandymas žlunga. Filmą sukurtas ir pristatytas bendradarbiaujant su Prahos kvadrine. Paskutinėje „Krizės trilogijos“ dalyje – Á. Schillingo režisuotame spektaklyje „Dvasininkė“ – pasakojama apie garsią aktorę iš Budapešto Lillą Gát. Ji atsisako aktorės karjeros ir pasirenka dramos mokytojos darbą mažame kaime toli nuo sostinės. Ten ji siekia įdiegti naują mokinių ugdymo metodą. Tačiau aktorės pastangos pakeisti požiūrį į nusisto-

„(A)pollonia“

vėjusius dalykus, kaip ir jos sūnaus revoliucija, baigiasi katastrofa. Spektaklyje dalyvauja profesionalūs aktoriai ir 20 vengrų paauglių iš Rumunijos. „Krétakör“ projekto „Krizės trilogija“ pristatymui skirtą vakarą Lietuvos nacionaliniame dramos teatre pradės jo meno vadovo Á. Schillingo paskaita.

„Krizės trilogija“ siūlo novatorišką meninio bendravimo su paaugliais būdą. Panašia kryptimi eina ir LNDT spektaklio „Šitas vaikas“ kūrėjai. Todėl šio spektaklio pristatymas greta „Krétakör“ pasirodymo turėtų padėti patiemis kūrėjams geriau pažinti vieniems kitų ieškojimus, o publikai – susidaryti pilnesnį vaizdą apie naują socialinio teatro kryptį.

Nacionaliniame dramos teatre pernai vykusio atnaujinto festivalio „Versmė“ rezultatai – du naujų lietuviškų pjesių pastatymai, kurių premjeros įvyks NDA '12 programoje. Gabrielės Labanauskaitės „Raudoni batraiščiai“ (režisierė Yana Ross) ir Teklės Kavtaradzės „Namišėda“ (režisierė Gabrielė Tuminaite) – tai du skirtingi požiūriai į jauno žmogaus pastangas būti pačią savimi ir iš to kylančias kitoniškumo, pasirinkimo bei tapatybės dramas.

NDA '12 užbaigs vakaras, skirtas lenkų režisieriaus Krzysztofo Warlikowskio spektakliui „(A)pollonia“. Jame bus parodytas specialus spektaklio videoįrašas, darytas

Avinjono festivalyje, ir dokumentinis filmas apie „(A)pollonijos“ kūrimą. Šis epinis vieno originaliausių šiuolaikinių Europos režisierių spektaklis tapo pastarųjų metų lenkų teatro įvykiu. Jungdamas antikinį ir šiuolaikinius tekstus, Warlikowskis siekia atskleisti daugialypę aukojimosi reikšmę žmonijos istorijoje. Mitologinės dievų nulemtos aukojimosi istorijos spektaklyje susipina su XX amžiaus Holokausto patirtimi. Spektaklyje vaidina šiuolaikiniai lenkų teatro ir kino aktorių elitas. Anot spektaklio dramaturgo Piotro Gruszczyńskio, atvykstančio į Vilnių pristatyti šį neeilinį teatro kūrinių: „Kad ir kokiam mieste būtų vaidinama, „(A)pollonija“ kelia diskusijas, susizavėjimą ir prieštaringas nuomones. Popiežiaus rūmų Avinjone kieme, Taipėjūje ar Maskvoje, kur pelnė geriausio užsienio spektaklio, rodyto Rusijoje 2011 metais, apdovanojimą – visur sukeliama revoliucines nuotaikas. Revoliucijos turi pakeisti ne tik mastymo apie istoriją ir atskirtį nuo jos būdą, bet ir teatro kalbą. Tai veidrodinis atspindys tos kunkuliuojančios būsenos, kurioje yra atsiduria nuolat maištaujantis Warlikowskis, nors režisieriui jau greitai penkiasdešimt. Tačiau juk nerimas nėra tiesiog paprasta amžiaus ar dvasinės būsenos išvestinė – veikia būdas žvelgti į pasaulį ir apie jį mąstyti.“

NDA INF.

Anonsai

Nepainiokime Čaikovskio ir Puškino „Eugenijaus Onegino“

Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras ruošiasi premjerai. Greta kasdienio darbo rodant repertuarinius spektaklius teatre vyksta naujo pastatymo kūrimas – žingsnis po žingsnio, scena po scenos gimsta Piotro Čaikovskio opera „Eugenijus Oneginas“. Gegužės 18–20 d. publika išvys 8-ąją šios operos pastatymą nacionalinėje scenoje, pradedant 1923 metais, kai spektaklį režisavo pats Kipras Petrauskas. Vėliau Kauno ir Vilniaus publika matė Teofano Pavlovskio (1929), Boriso Dauguviečio (1936), Juozo Gustaičio (1954), Henriko Vancevičiaus

(1972), Eligijaus Domarko (1981) ir Valiaus Staknio (2006, Operos studijos spektaklis) pastatymus, ką jau kalbėti apie tai, kad „Eugenijus Oneginas“ buvo statomas ir kitose Lietuvos muzikinėse scenose. Koks bus šis naujasis pastatymas?

Spektaklį kuria jaunas, dar neturintis trisdešimties, bet jau patyręs rusų režisierius Vasilijus Barchatovas. Diplomuoatas muzikinių spektaklių režisierius yra sukūręs 15 pastatymų (be kitų teatrų – Peterburgo Marijos ir Maskvos Didžiajame), o minčių naujajam pastatymui semiasi taktas po takto studijuodamas Čaikovskio partitūrą. „Eugenijus Oneginas“ V. Barchatovas stato pirmą kartą – tad labai kruopščiai ruošiasi darbui.

Pasak režisieriaus, „Eugenijus Oneginas“ yra opera, apaugusi yp-

storu sluoksniu pastatyminių štamų, netgi klaidų, kurios tam tikru metu pradėtos laikyti spektaklio tradicija. Nors būta jautrių pastatymų, vis dar mėgstama tapatinti Aleksandro Puškino ciliuotą romaną ir pagal jo siužetą sukurtą Piotro Čaikovskio operą, nors tai jau kitas kūrinys. Operos personažai turi savitą veiksmų logiką ir motyvaciją, kuri nebūtinai sutampa su Puškino personažais.

V. Barchatovas sako: „Šioje operoje istorinis veiksmo laikas, kostiumais nurodoma konkreti epocha yra antraeiliai dalykai. Svarbiausi yra žmogiški jausmai, dramaturgijos konfliktas, psichologija. Viskas priklauso nuo tikslaus aktorinio ir muzikinio spektaklio atlikimo – tuomet ne taip ir svarbu, kad Oneginas su Tatjana vilki džinsais, gy-

vena tarybiniam komunaliniame bute ar yra pirmieji kosmonautai Marse... Vienintelis konkretus dalykas, kurio būtina laikytis, yra aplinkybė, kad pirmieji du veiksmai vyksta tamsiame užkampyje, kur gyvena atstumiantys, negražūs žmonės (kaip Čechovo „Trijose seseryse“ arba Janačekovo „Jenufos“ Moravijos kaime) ir iš kur norisi neatsigręžiant bėgti. O trečiasis veiksmas – tai sostinė, gražus gyvenimas, aukštuomenė. Tą pabrėžė ir Čaikovskis: antai visi valsai Larinų puotoje (2 veiksmo) neturi stiprios metrinės dalies – tai kreivi valsai, atliekami vos ne kaimo gaisrininkų orkestro ir šokami kreivų šleivų šokėjų. O trečiame veiksmo – viskas taisyklinga, gražu.

Čaikovskis labai kruopščiai išrašė muzikoje visus šiuos psichologi-

nus niuansus, todėl norisi visa tai įgyvendinti nepaisant riboto pastatymui skirta laiko. Pavyzdžiui, Olga dainuoja, kad yra nerūpestinga („ja bezzabotna i šalovliva“), tačiau frazė baigia žemame registre, beveik kaip basso profando. Jei ji tikrai būtų nerūpestinga, šių žodžių šitaip nedainuotų – lyg pro sukastus dantis. Žinoma, ne viską, ką atrandi partitūroje, įmanoma įvaizdinti. Kai kas lieka labiau „vidiniam naudojimui“. Pasidžiaugiamie tais atradimais su atliekėjais, galbūt jiems tai praverčia kaip vidinė jų kuriama vaidmens motyvacija, nes spektaklis – ne vien režisieriaus nurodymų vykdymas, dainininkai taip pat turi gyventi savo personažų gyvenimą. Kol kas mums sekasi neblogai.“

LNOBT INF.

Margaspalvis „Reflex“ gaidys

[spūdžiai iš tarptautinės teatro bienalės Transilvanijoje

Monika Meilutytė

Drakula suvalgo keptą gaidį užsigerdamas vynu – tokiu aukojimu buvo užbaigta tarptautinė teatro bienalė „Reflex“, paskutinės dvi savaites vykusio nedideliame Rumunijos miestelyje Sfintu Georgé (Sfintu Gheorghe). Anksčiau Transilvanijos regione buvo paprotys kasmet baigus vasaros darbus nukirsdinti gaidį, taip tikintis geresnio derliaus kitais metais. Šis paukštis, paprastai suvokiamas labiau kaip pasipūtęs rėksnys arba kaimiškas „žadintuvas“, puikavosi „Reflex“ bienalės plakatuose, kuriuose buvo įrašytas ir Oskaro Koršunovo teatro vardas. Lietuvišką „Hamletas“ ir „Dugne“ kartu su Kristiano Lupos pastatymu „Persona. Marilyn“, prieš kelerius metus matyta Vilniaus publikai „Sirenų“ festivalyje, teatro bienalės „Reflex“ programoje buvo stipriausi pasirodymai. Tačiau kiti spektakliai, su kuriais teko susipažinti, kaip ir pats tarptautinio festivalio reiškinys Sfintu Georgėje, sukėlė minčių, todėl norėsiu jomis pasidalinti.

Pirmausia, žinoma, kiek stebina pats faktas, kad beveik 20 spektaklių (daugiausia iš Vengrijos ir Rumunijos, bet taip pat ir Vokietijos, Italijos, Lenkijos, Lietuvos) buvo pristatyti „vieno arkliečio mieste“. Tokį epiteta Sfintu Georgé, dydžiū beveik prilygstantis Alytui, gavo iš Londono universitete dėstančios teatrologės Marijos Ševcovos, paskutinėmis bienalės dienomis vedusios kūrybinės dirbtuves jauniems teatrologams. Iš tiesų švento Jurgio vardą turinčiame miestelyje dar gali išvysti vietinius gyventojus važiuojant arkliais kinkytuose vežimuose, o jei 10–15 minučių kuria nors kryptimi pajėsi nuo Árono Tamási teatro, atsidursi siauru, neasfaltuotą gatvėliu, nedidelių namukų, lojančių šunų ir niūrių veidų karalijoje.

Tačiau Árono Tamási teatro vadovas ir „Reflex“ festivalio direktorius László Bocárdi į programą įtraukė ir vietinio teatro reiškinys. Jo paties režisuota Shakespeare'o drama „Venecijos pirklys“ žiūrovams atvėrė teatro užkulius, kuriuose ant sukonstruotų pastolių vaikštinėjo aktoriai, ir ištuštėjusių žiūrovų salę, kurioje aktoriai vaidino kulminacinę sceną, o Venecijos pirklys Antonio atrodė panašus į seksualų Jimmy Morrisoną, tačiau buvo beveik visiškai abejingas tam, kas dedasi aplinkui. Vis dėlto meistrytės pritrūkusiems aktoriams sunku buvo išlaikyti publikos dėmesį ne vieno valandos trukmės spektaklyje. Iš dalies panašų išpūdį paliko ir Andrei Muresanu teatro pastatymas, režisuotas jaunosios kartos kūrėjo Radu Afrimo. Psichodelinis, Davido Lynch'o estetikai artimas spektaklis „Pirmąkart gimus“ pagal Line Knutzon dramą patraukė fantasmagoriškais, sapniškais vaizdiniais ir keistomis būtybėmis, tačiau melodramatiškų bruožų turinti is-

„Drakula“

J. HENNING NUOTRAUKOS

torija kankino nuoboduliu.

Vienas įdomiausių „Reflex“ festivalio kontekste man pasirodė judesio teatras „M Studio“ ir ypač bendras režisieriaus Mihai Maniutiu ir choreografo Péterio Uray'aus darbas „Otelas ir jo mylimoji Dezdemonas“. Šie Sfintu Georgėje kuriantys menininkai prisijaukina ir choreografo Péterio Uray'aus darbas „Otelas ir jo mylimoji Dezdemonas“. Šie Sfintu Georgėje kuriantys menininkai prisijaukina ir choreografo Péterio Uray'aus darbas „Otelas ir jo mylimoji Dezdemonas“.

„Karalius Jonas“

kinėdami ir ritinėdamiesi ant didžiulio čiuzinio ir kt. Į šias scenas įsiterpia trijų Jagų grumtynės, jų bandymas šoku sugundyti Dezdemoną neištikimybė ar siekis ją apšmeižti, kaip įkalčius įduodant Otelui į rankas baltas (!) pagalves. Šis „M Studio“ pastatymas, grįstas atpažįstamais ženklais, gali patikti savo paprastumu arba kaip tik suerzinti.

Panaši priežastis lemia skirtingas žiūrovų reakcijas žiūrint jauniausių Sfintu Georgés kūrėjų darbą „Kai vanduo atspindi veidą“. Misi Fazakaso režisuotas darbas skirtas socialiniam pranešimui perduoti ir, jeigu jo forma bent šiek tiek priimtina, po spektaklio norisi įsivaikinti mažiausiai 10 vaikų, jeigu ne – piktintis, kaip primityviai, banaliai ir tiesiogiai badoma pirštu į visuomenės problemas: emigraciją, vaikų išnaudojimą, mažas mokytojų algas,

korupciją, nedarbą ir kt. Spektaklis sulipdytas iš trumpų epizodų: vieni jų pagrįsti veiksmu (pavyzdžiui, aktorius lyg vaikas žaidžia su didžiuliu pliušiniu meškinu), kiti – balso manipuliacijomis (scenoje lyg maži vaikai sutūpę aktoriai skirtingomis intonacijomis kartoja žodžius „mama“ ir „tėti“) ir pan. Šie spektaklio karoliukai suverti ant dviejų siūlų – bendros temos ir panašios emocijos. Juos papildoma statistiniai duomenys apie Rumuniją. Šiek tiek pakoregavus tuos skaičius, duomenys tiktų ir spektakliui apie socialines problemas Lietuvoje. Vis dėlto studentai vaidindami neretai persistengia norėdami parodyti situacijos dramatiškumą, o ir kai kurie

epizodai tuščiai kartoja, kas jau buvo pasakyta.

Šis spektaklis „Reflex“ festivalyje pateko į šiuolaikinės dramaturgijos pastatymų gretas, bet tarptautinės teatro bienalės organizatoriai kreipė dėmesį ir į klasikinių kūrinių interpretacijas ar jų interpretacijų reinterpretacijas. Publika turėjo progos pamatyti Nikolajaus Gogolio „Vedybas“, Augusto Strindbergo „Hedą Gabler“, taip pat Tomo Stoppardo „Rozenkrancas ir Gildensternas mirė“ (Shakespeare'o „Hamletas“ interpretacija) ar Friedricho Dürrenmatt „Karalius Jonas“ (Shakespeare'o dramos „Karalius Jono gyvenimas ir mirtis“ interpretacija) ir kt.

Festivalis siūlė margą kaip jo sparnuoto simbolio plunksnos programą. Skirtingų režisūros ir vaidybos mokyklų pastatymai, pagrįsti įvairaus pobūdžio dramaturgija,

pirmausia lavino Sfintu Georgés žiūrovų skonį. Panašu, kad festivalio organizatorių tikslas buvo praskleisti užuolaidą ir palyginti šiuolaikinio Europos teatro vaizdą su tuo, kas yra namuose.

Iš „Reflex“ festivalyje matytų spektaklių atrodo, kad išlaikyti senąsias tradicijas šios šalies teatrui sekasi geriau, nei kurti naujas. Bukarešto „Bulandra“ teatras pristatė Gogolio „Vedybas“, režisuotas Jurijaus Kordonskio. Pirmoji spektaklio scena net suglumina: tamsioje scenoje, vos apšviestų ikonų fone skambant griausmingam giedojimui išnyra smilkytuvą siūbuojantis popas. Sunku patikėti, kad vis dar esi teatre. Šio pastatymo aktorių vaidyba remiasi psichologinio realizmo principais, spektaklis atrodo senamadiškas, vis dėlto aktorių meistriškumas kurti ryškius charakterius palengva įtraukia žiūrovus į komišką Gogolio istoriją.

„Vedybos“ buvo vienas iš tų festivalyje pristatytų spektaklių, kuriems pririekė vertimo į vengrų kalbą. Kadangi Sfintu Georgėje ir jo apylinkėse dominuoja vengrų mažuma, kalbiniu požiūriu „Reflex“ buvo orientuotas į regione vyrąjančią etninę grupę. Todėl teatro „Act“ monospektaklį „Absolutas“ buvo sunku vertinti ne vien svečiams iš užsienio, bet ir daugumai vietinių gyventojų. Juo labiau kad šis vaidinimas buvo literatūrinio teatro pavyzdys ir tikrai kietas riešutėlis vertėjams, nes puikus vyresniosios kartos rumunų aktorius Marcelis Iuresas ne tik improvizavo, bet, pasirodo, ir nuansavo moldaviška rumunų tarne, pasakodamas, kaip Ivanas Turbinka apgaudinėjo mirtį, velnius ir patį Dievą.

Režisieriaus Andrei Serbano „Hedos Gabler“ sprendimas Strindbergo dramą įdėti į kičinės tragikomedijos rėmus atrodė gana originalus ir intriguojantis. Pasaulis, kuriame gyvena pagrindinė veikėja, gražus ir džiugus, bet dirbtinis. Tokia gana greitai tampa ir pati Hedga Gabler, todėl kai spektaklio pabaigoje durų stiklu nuslysta jos veidas, išteptas pastebimai dirbtiniu krauju, toks vaizdas nei sukrečia, nei stebina. Lieki abejingas, nes tik keletas aktorių, kuriančių vaidmenis šiame pastatyme, sugeba įdomiai laviruoti tarp publikos juokimo ir istorijos dramatiškumo, tarp kičo ir tikrumo.

Panašų išpūdį sukėlė ir Vokietijos Meklenburgo žemės valstybinio teatro Šverine spektaklis. Dvylikos aktorių kolektyvas, vadovaujamas režisieriaus Herberto Fritscho, Gerharto Hauptmanno pjesei „Bebro kailis“ sukūrė ekspresionistinio teatro indą. Labiausiai stebino neįtikėtinas aktorių tikslumas – unisonu tariamos frazės, įvairiomis pozicijomis atliekami ritmingi gestai ir judėjimas po sceną. Puikus suderinto teatrinio orkestro pavyzdys. Kita vertus, visi dvylika personažų turi savitą, ryškų, bet apibrėžtą iš-

„Otelas ir jo mylimoji Dezdemonas“

orinį piešinį, tad, apsipratus su puikia aktorių technika, jų kuriamų personažų gyvumas tarsi išblėsta, nors aktorių kartojami judesiai, intonavimo maniera bei akcentas dar labiau paryškinantys grimas ir kostiumai toliau atakuoja žiūrovus ekspresyvia energija.

Budapešto Istváno Örkény teatro trupė pasirinko gerokai laisvesnę formą, todėl jų spektaklis „Karalius Jonas“ pilnas gyvybės. Apskritai šis Dürrenmatt pjesės pastatymas – maloniausias atradimas iš visų „Reflex“ festivalyje pirmą kartą pamatytų darbų. Režisieriaus László Bagossy surinkta aktorių trupė sukūrė aktualią ir išradinę valdžios nukarūnavimo ceremoniją. Nuo Antikos laikų teatre praktikuojamas valdžios išjuokimo būdas, kai svarbiosios jos personalijos prilyginamos paprastiesiems piliečiams. Panašios strategijos imasi ir Istváno Örkény teatro komanda – apie „aukštai sėdinčius“ kalbama žemuoju stiliumi. Jei akimirka ir sukuriama stiprios ir atsakingos valdžios įvaizdis, tai tik tam, kad čia pat galima būtų jį sugriauti pasitelkus vulgarų, visiems atpažįstamą šių dienų gestą.

Valdančiųjų vaidinama komedija – universali ir turbūt amžina. Todėl spektaklyje „Karalius Jonas“ aktoriai vilki juodais šiandienos politikų ir verslininkų kostiumais, kuriuos dar papildoma akcentas „iš praeities“ (brangakmeniais žėrinti karūna, ilga ir sunki kailinė mantija ar pan.). Visuomenės mechanizmas irgi nekinta. Jo formulę Bagossy pateikia pirmąją spektaklio sceną: pakyla raudona uždanga – scenoje karalius (valdantysis), pakyla raudona uždanga už jo – karaliaus motina ir duklė (tie, kurie valdančiajam daro įtaką), pakyla raudona uždanga už jų – išsirikiavę budeliai (pavaldiniai), pakyla dar viena uždanga – jų pakartos aukos...

„Reflex“ organizatoriai neformulavo tarptautinės teatro bienalės temos. Tačiau jei ne visus, tai bent jau didžiąją dalį festivalyje pristatytų darbų man norėtųsi susieti su *vaidmens* tema. Nors raiškos priemonėmis spektakliai labai skyrėsi, vienaip ar kitaip jie kalbėjo apie vaidmenis, kuriuos atliekame visuomenėje, vaidmenis, kuriuos norėtume sukurti ar pasirinkti patys, vaidmenis, kuriais norėtume paveikti kitus, vaidmenis, kurie išlaisvina arba įkalina, vaidmenis, kuriuos atliekame patys to nesuprasdami...

Aplan- kykite žymias Vilniaus vietas

Gintaro Znamierovskio nuotraukos

1. Rokantiškės
2. Šiuolaikinio meno centras
3. Rudens g. 30

Kas: vienas laikraščio puslapis, skiriamas meno projektui. Koks: vaizdinis, tekstinis, fotografinis, kokybiškas, konceptualus. Kam: ieškantiems alternatyvų, kritiškiems, drąsiems. Kur: „7 meno dienos“ – interneto portalas ir laikraštis. Rašykite: 7md@takas.lt, temos lauke didžiosiomis raidėmis PROJEKTAS.

Pasakoti architektūrą

ATKELTA IŠ 1 PSL.

dalimi. Bandant kalbėti apie erdvinę patirtis (šią sąvoką vartoju norėdama kreipti dėmesį į platesnį ir kartu jusliškesnį architektūros suvokimą) parodinėse erdvėse, kurios yra skirtos rodyti šiuolaikinį meną, atrodo, reiktų dar konkrečiau paaiškinti apie erdvinę patirtį sociokultūrinius bei filosofinius aspektus ir ne tiek reprezentuoti architektūros objektus, kiek instaliacijomis užduoti mąstymo kryptį ir ribas.

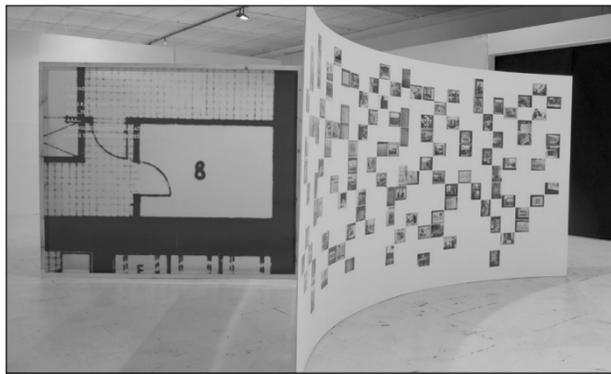
Tai gana aiškiai galima buvo suvokti, kai ŠMC atsidarė parodos „Dviejų Vokietijų architektūra 1949–1989“ (kuratoriai Hartmut Frank ir Simone Hain) ir „Galimas modernizmas“ (projekto kuratoriai Audrius Novickas ir Julija Reklaitė, parodos autorius Audrius Novickas). Pirmoji paroda, sumanyta kaip Vokietijos užsienio ryšių instituto (ifa) keliaujanti paroda, bandymas pradėti kalbėti apie vientisą pokarinę Vokietijos paveldą vengiant jį politizuoti ir žiūrėti formaliai su keliomis sociokultūrinėmis išvalgomis, yra klasikinė parodos apie architektūrą pavyzdys, kurioje daug brėžinių, maketų ir autentiškų fotografijų. Vienas iš parodos tikslų – surinkti vientisą pokarinę Vokietijos architektūros archyvą – simboliškai atsispindi ir ekspozicijos balduose – spintelėse su brėžiniais ir fotografijomis „sugančiais“ stalčiais. Visiškas parodos ekspozicijos vaizdo, struktūros ir problematikos neatitikimas su parodinės institucijos ir erdvės pobūdžiu sukelia itin nemalonų įspūdį ir kenkia parodai, kuri kitokioje erdvėje galbūt visai sėkmingai ištransliuotų savo idėjas. „Galimas modernizmas“ savo ruožtu yra autorinis-mėninis projektas, nustatantis sovietmečio architektūrai kūrybinio lauko ribas, kalban-

tis apie tai, ką reikė būti architektu sovietmečiu, kaip apie sociokultūrinę reiškinį, o architektūros reprezentavimas ir parodos architektūra čia įgauna savireflektyvų charakterį. Projektas paremtas tyrimu, kuris jau pats yra tarytum meninės išraiškos priemonė – tai ne objektyvumo siekiantis menotyrinis-istorinis tyrimas, derinantis oficialių institucijų kauptą archyvinę medžiagą ir amžininkų prisiminimus, o (as)meninis asmeninių vyriausios architektūros kartos (profesorių Algimanto Mačiulio, Algimanto ir Vytauto Nasvyčių, Vytauto Brėdikio, Justino Šeiboko bei Edmundo Vytauto Čekanausko ir Nijolės Bučiūtės šeimos) prisiminimų tyrimas, nagrinėjantis prisiminimų struktūras ir formuluotes. Todėl čia architektūra reprezentuojama ne per brėžinius ir fotografijas, o per pasakojimą, pačią natūraliausią ir subjektyviausią mediją: į tamsią patalpą, skirtą videoinstaliacijai „Išpūdžių vakaras“ (prof. Algimanto Mačiulio pasakojimas apie 1960 m. vykusių architektūrų kelionę į Suomiją ir skaidrių demonstravimą), patenkama vos įėjus į parodą, o pokalbių su kitais architektais iškarpu dėlionės – parodos naratyvą apie informacijos kelius, keliones, asmenines ir politines peripetijas sovietmečio architektūrai gyvenime – galima rasti pagrindinės ekspozicijos šonuose esančiose „klausylose“ (po suoliuką ir dvi ausines).

Organizaciškai ir vizualiai sukėlęs parodos naratyvą į „Nacionalinio paviljono“ ekspozicijos šonus, Audrius Novickas žaidžia su žiūrovu, o gal bando jo kantrybę. Nes ekspozicijos centre stovintis sudėtingas konfigūracijos stendas eksponuoja vizualius to naratyvo komentarus – butiška (vizualinis neišbaigtumas

dar labiau pabrėžia nuotraukų ant-raiškumą) perfotografuotus objektus iš asmeninių architektūrų archyvų: eskizus ir įrašus užrašų knygelėse, nuotraukas iš oficialių ir neoficialių kampanijų, nuotraukas iš statybų aikštelių, architektūrinių žurnalų viršelių ir straipsnius, kelionių maršrutus ir informacinius lankstinukus. Neklausius naratyvo, šie vizualūs komentarijai, nebūdami labai išvaizdūs, neturi galimybių prie ko nors prisikabinti ir užstrigti daugumos žiūrovų sąmonėje. Vizualiai paveikiausia (tiesa, po prof. Mačiulio skaidrių kolekcijos iš Suomijos) ekspozicijos dalis – „Atodangos“, 10 žodžių, suformuotų nuimant ŠMC grindų dangos dalis ir atidengiant pirmųjų jų pavidaļą – akmens ir betono mozaikos sluoksnį. Tie žodžiai – Žvilgsnis, Atspindžiai, Laiptai, Galia, Atsitiktinumai, Įtakos, Leidimas, Naujumas, Laukimas ir Įgyvendinimas – nurodo architektūrai, dirbusių sovietmečiu, kūrybinį lauką lėmusius veiksnius.

Šių veiksmų įvardijimas ir ornamentiškas tarpusavio ryšys išskirtus prisiminimus jungia į dvi sistemas – Didžiąją ir Mažąją. Didžioji sistema – tai oficialus architektūrai gyvenimo diskursas: dalyvavimas valdžios organizuotose kelionėse, straipsniai apie jų pasiekimus kultūrinėje ir populiarioje spaudoje, prieinama užsienio architektūrinė informacija. Mažoji – tai architektūrai kasdienybės diskursas: projektų eskizai ir brėžiniai, nuotraukos iš statybų aikštelių ir iš kasdienės darbo aplinkos. Abi sistemos lydi sąrašai, kuriuose nurodyta, kas gi toje nuotraukoje matoma. Dėl oficialumo ir kasdieniškumo skirties ekspozicijoje šiek tiek skiriasi ir sąrašų įrašų charakteris – į Mažosios sistemos sąrašą

Ekspozicijos fragmentas

G. JUCEVIČIAUS NUOTR.

įtraukti „gyvos kalbos“ architektūrų komentarai, nurodantys perfotografuoto objekto emocinį krūvį.

Oficialu ir kasdieniška ekspozicijoje atskirta, mano galva, itin filosofiška. Ekspozicinis stendas – uždaras architektūrinis darinys, ant kurio eksponuojamos nuotraukos, – yra tam tikra Mėbijaus juostos replika. Mėbijaus juosta – tai matematinė struktūra, kurios vizualizacija yra persukta popieriaus juostelė sulipdytais galais, ir kuri nematematikų kalboje išreiškia erdvinę struktūrą, kurioje neįmanoma atskirti išorinės ir vidinės pusės. Didžioji sistema išdėliota išgaubtame juostos gale, Mažoji – įdubusiame, taip jos yra tarsi dvi skirtingos vieno reiškinio dalys, esančios toje pačioje pusėje. Panaudodamas tokią formą, Novickas ir išskyrė, ir sujungė architektūrų kalbose išskirtą stiprų dualų (oficialų ir kasdieninį) pobūdį turinčią, bet vientisą pasakojimą išsiliejusią sovietinę tikrovę.

Apvalieji juostos galai daugmaž aiškūs, o juostos persisukimo dalyje į vitrinas sudėti vaizdai ir tekstai dar labiau komplikuoja jau ir taip itin sudėtingą „Nacionalinio paviljono“ struktūrą. Išlindus iš „Išpūdžių vakaro“, Mažosios sistemos pusėje pasitinka užrašas „Agentai / Kolegos“ ant fotografijos iš parodos „Menas buičiai“ (1961) su A. ir V. Nasvyčių projektuotų baldų ekspozicija ir joje sėdinčiais architektu Simonu Ramuniu ir skulptoriumi Juozu Burneika. Didžiosios

sistemos pusėje – „Mūzos / Žmonos“ ant 1961 m. fotografijos iš Čekanausko buto Antakalnyje, kur prie V. E. Čekanausko suprojektuoto staliuko sėdi Teresė Čekanauskienė ir Laimutė Cieškaitė-Brėdikienė. Jei „Agentai / Kolegos“ nurodytą į Didžiąją sistemą, o „Mūzos / Žmonos“ – į Mažąją, nuorodos būtų aiškios ir gal net iliustratyvios. Tačiau sudėtos šitaip, jos, matyt, nurodo į itin subtilų prasminį sluoksnį, kurį sunku sugauti. Kitoje stendo pusėje į tokios pat vitrinos panaudotos „tamsiajai-slaptajai“ sovietmečio pusei priminti. Čia sudėtos transkribuotos pokalbių ištraukos apie mažus slaptus kambariukus: Didžiosios sistemos pusėje – A. ir V. Nasvyčių projektuoto restorano „Neringa“ rūsyje buvusią KGB radijo transliacijos patalpą, skirtą pasiklausymui, Mažosios – Nijolės Bučiūtės Donelaičio gatvėje Vilniuje projektuotame daugiabutyje buvusį kambariuką tarnaitėi. Nors slaptumo dėmuo kalbant apie visus sovietmečio reiškinius yra neginčytinas, toks staigus sovietinės „mistikos“ įterpimas į skaidriai išdėliotą medžiagą itin suglumina.

Šiaip ar taip, „Galimas modernizmas“ yra be galo daugiasluoksnė ir idealiai tarpdisciplininė paroda, kad ir kaip banaliai skambėtų, užkėlus kartelę (meninčms) parodoms, norėsiams kalbėti apie materialų paveldą ir praeities kultūrinę bendruomenę.

Paroda veikia iki gegužės 20 d.

Teatro ir gyvenimo properšos

„(Už)kulisiai“ – Dmitrijaus Matvejevo paroda „Prospekto“ galerijoje

Helmutas Šabasevičius

Dmitrijus Matvejevas labiausiai žinomas kaip teatro fotografas, kurio darbai tapo daugelio spektaklių liudininkais, priekiančiais juos netgi tada, kai tikrasis jų egzistencijos laikas seniai pasibaigęs. Tapusios kritikų ir mokslininkų tyrimų medžiaga, atgaivinančios tiesioginių kontaktų su menine spektaklio realybe prisiminimus, Matvejevo nuotraukos pranoksta dokumentinio požiūrio į teatrą sampratą ir yra kur kas daugiau – teatrą suprantančio ir mėgstančio menininko komentaras, subjektyvus žvilgsnis į teatro fenomeną.

Vilniaus „Prospekto“ galerijoje Matvejevas pristatė parodą „(Už)kulisiai“, kurios sandaroje teatrinis dėmuo taip pat lemiamas. Keliasdešimt nespaltotų nuotraukų atspindi akimirkas iki arba po teatrinio me-

no gimimo – Matvejevas jose atstoja ir žiūrovą, ir fotografa – stebintį, fiksuojantį, vertinantį, besizavintį ir šmaikštaujantį. Gana platus parodos objektų chronologinis laukas leidžia stebėti ir Matvejevo požiūrio į savąją temą metamorfozes, kurios nėra susijusios su kokia nors linijine raida. Tai, kas jį domino prieš keliolika metų, savaip kartojasi ir naujausiose fotografijose. Fotografijų cikle „Aktorės prieš išeinant į sceną“ tie požiūrio skirtumai akivaizdžiausi – vienur tai ramus, sutelktas laukimas, kitur – dinamiškas pasikūnėjimas prieš patenkant į iš visų pusių apžvelgiamą viešą erdvę.

Kaip ir daugumos fotografijų, Matvejevo „Užkulisių portretai“ nėra ko aprašinėti – visų pirma tai teatro erdvėje besisukantys žmonės, o tik paskiau – gerai žinomi, atpažįstami aktoriai. Įdomu palyginti jų

įvaizdžius, kuriuos viename ar kiltame spektaklyje ir toje ribinėje erdvėje, kur vyksta paruošiamieji žmogaus-aktoriaus-personažo transformacijų ir metamorfozių etapai. Šiose fotografijose nėra filosofavimo, teatro ir gyvenimo santykių apibendrinimo pretenzijų – kaip ir kasdien, kartais dėmesį atkreipi į artimame plane esantį veidą, išraišką, o kartais – atokiau išnyrančią detalę. Tai būsenų ir požiūrių įvairovė: kartais fotografas ir žiūrovas prisileidžiamas arčiau, kartais – atvirai pozuojama, inscenizuojant būsenas, dalyvaujant tam tikrame spektaklyje iki spektaklio.

Matvejevas yra sukūręs peizažų, portretų, o kai kuriais kūriniiais artėja arba patenka į šiuolaikinio meno erdves. Prieš keliolika metų, ruošiant Lietuvos ekspoziciją Tarptautinėje scenografijos ir teatro architektūros kvadrilateralėje Prahėje, jis įgyvendino

Žilvino Kempino idėją – sukūrė kelis šimtus Oskaro Koršunovo spektaklio „P.S. byla O.K.“ fotografijų, išskaidęs teatrinį vyksmą fragmentais, užfiksuotais kas dvi minutes – tai buvo fonas scenografijos objektui, o drauge – fotografo priemonėmis įamžinto sceninio veiksmo kaleidoskopas. Realaus objekto bei vaizdo santykis naudojamas ir trečiojoje parodos dalyje – cikle „Kaimynai“. Čia žiūrovai įsileidžiami į kasdienybės spektaklio užkulisius – virtuvę, į kurią patenkant būtina nusivalyti kojas. Fotografo kaimynai – kaip ir aktoriai: vieni atviresni, drąsesni, kiti – kiek sutrikę, tarytum abejojantys privataus pasaulio, kasdienės egzistencijos paviešinimu.

Praėjusį teatro sezoną Dmitrijus Matvejevo vardas buvo įrašytas ir aktorės Birutės Mar monospektaklio „Unė“ afišoje – jis yra šio šmaikš-

Dmitrijus Matvejevas. Rūta Jezerskytė prieš spektaklį „Moterų dainos“

taus ir poetiško reginio dailininkas, padėjęs įkūnyti pačios Unės Babickaitės tekstuose sukurtą savo mitą. Rafinuoti ir preciziškai atsigręžę vaizdai sklaidžia nostalgiską nespaltotą prisiminimų ūką. Jo fone Dmitrijus Matvejevo „(Už)kulisiai“ blykčioja kaip nepagražintos tikrovės properšos – būtina šiuolaikinio teatrinio pasaulio dalis.

Paroda veikia iki balandžio 28 d.

„Prospekto“ galerija (Gedimino pr. 43)

Dirba antradienį–penktadienį 12–18 val., šeštadienį 12–16 val.

Ketvirtas matavimas

Rūtos Katiliūtės paroda „De – fragmentacija. Kiekvieną rytą save atrandu iš naujo“ VDA „Titaniko“ ekspozicijų salėse

Rita Mikučionytė

Parodos pavadinimas tapo nuoroda pabūti privačia sekle – eiti pasakui savo prisiminimus ir kitų įžvalgą apie tapytoją Rūtą Katiliūtę. Šašoningai jos nekalbinau, tik pasitelkiau tris visiems prieinamus interneto šaltinius, iš pirmo žvilgsnio paradoksaliai, net absurdiškai kontrastuojančius, bet vis dėlto vienas kitą darniai papildančius – pernai metų interviu „7md“ (Rūtą Katiliūtę kalbina Deima Kelias), prieš porą metų skelbtus prisiminimus apie rašytoją Viktorą Katilių „Delfi“ portale ir autorės kūrybos pristatymą Modernaus meno centro svetainėje. Bandydama gabalėliais iškarpyti skirtingų žmonių teiginius, labiausiai norėjau sekti menininkės mintimis ir taip neakivaizdžiai tas kelias valandas su ja pabūti.

Apie Rūtos Katiliūtės kūrybą yra rašę garsūs lietuvių dailėtyrininkai – Alfonsas Andriuškevičius, Raminta Jurėnaitė, Erika Grigoravičienė, Jurgita Ludavičienė ir kiti. Autorės paveikslų fenomenas domino ne vieną kultūrininką: skaitėme, girdėjome Laimos Kanopkienės, Almano Samalavičiaus, Viktorijos Daujotytės pasakymus. Tai rodo, kad Rūtos Katiliūtės kūriniai tarsi prašosi platesnio filosofo ar literato žvilgsnio, kad jiems lyg ir ankšta dailėtyrinuose tekstuose. Prisimenu, kaip prieš porą dešimtmečių susipažinau su Rūta Katiliūte per rašytojo Herkaus Kunčiaus malonę, paskui kalbėjomės, kai ji dirbo LDM Mėno pažinimo centre. Ir apie šios parodos atidarymą priminė man ne

kuris kolega, o Lietuvos edukologijos universiteto vokiečių kalbos dėstytoja Gražina Drossiger. Apie Rūtą Katiliūtę išgirstu iš daugelio skirtingų sričių intelektualų: jos parodos traukia šviesuomenę...

Kartais Rūtą Katiliūtę matydavau netoli mano namų esančiame prekybos centre su pagyvenusia, bet guvia moterimi, spėju, Mama (beje, jai tuomet turėjo būti gerokai daugiau kaip devyniasdešimt). Abi man būdavo labai gražios, kiekviena kaip savo amžiaus tobulumo ikona: smulkaus sudėjimo, plastiškų judesių, šviesaus gymio ir žydrų akių... (Dabar galvoju, kad turbūt neatsitiktinai jas ten matydavau: itariu ne vieną tapytojos kulinarinį šedevrą aptinkanti internetiniuose „geruose receptuose“, o ir ponija Elena kadaise yra prasitarusi, kad jos mėgstamas leidinys – „Šeimininkė“.) Jei atmintis nepaveda, matydavau Rūtą Katiliūtę einančią ir su pradinuku ar jaunesniųjų klasių mokiniu (greičiausiai vaikaitiu), dažniausiai gyvai kažką pasakojančią, kaip visada jaunatviškai su maža kuprinėle ant pečių. Tikriausiai toji pasakotojo dovana iš Tėvelio, rašytojo Viktoro Katiliaus. Rūta Katiliūtė su meile atsimena, kaip stengdavosi iš ryto jo neužkalbinti, kad nepavėluotų į mokyklą. Polinkis į meną, manau, taip pat iš šeimos – galime prisiminti ir rašytojo pomėgį piešti, ir jo seserį dailininkę Južę, kuri baigė Kauno meno mokyklą, paskui per karą emigravo į Vakarų. Turbūt dėl to šiandien kalbame ir apie trečiąją menininkų kartą, du Rūtos Katiliūtės sūnus Jankus – vi-

Ekspozicijos fragmentai

L. BLAŽIŪNO NUOTRAUKOS

deomenininką Karolį ir tapytoją Martiņą.

Perskaičiusi parodos pavadinimą „De – fragmentacija. Kiekvieną rytą save atrandu iš naujo“ ir sužinojusi, kad jos kuratorė – dailėtyrininkė Julija Petkevičienė, pirmiausia susimąščiau, kiek lemiantis yra dviejų skirtingų kartų bei patirties žmonių bendradarbiavimas ir ar šis „de“ nėra tik naujojo amžiaus paviduotas, logiškai prikabinamas svarmu. Žiūrėdama į Rūtos Katiliūtės paveikslus, visuomet jutau ne tuštumą, o pilnatvę, mačiau ne pavienius dominuojančių melsvų, rausvų, gelsvų ar pilkšvų koloritu padengtus realybės segmentus, o visų gyvenimo spalvų kaleidoskopą. Todėl ir drįstu abejoti deklaruojama „de“ atskirtimi ir jos utopine magija. Kita vertus, pasidalindama savo menka personalinių parodų kuravimo patirtimi (šiuo klausimu, matyt, daugiau papasakotų Laima Kreivytė), galiu pasakyti, kad dailėtyrininko vaidmuo čia yra labai santykinis: kartais rūpiniesi viskuo, pradedant darbų etiketėmis ir baigiant visapusiška parodos sklaida, o kitąkart tik uodžiau šildaisi genialios kūrybos spinduliuose.

Kopdama į antrąjį „Titaniko“ aukštą iš anksto žinojau, kad šįkart Rūtos Katiliūtės paroda „kitokia“: kaip kolegą išpėjo, ji nebe „žydra“ ar „rausva“, o nuostabiai „spalvota“. Manau, kad taip autorė lyg dar kartą permąsto vaikystės išpūdžius, tarsi iš naujo išsitraukdama senus spalvotus stiklelius, pro kuriuos kadaise mėgo žvelgti į debesis. Šis practices persvarstymas yra toks elegantiškas, intelektualus ir aristokratiškas kaip melsvicijai šešėliniai autoportretai – tolimas atgarsis ankstyvos jaunystės atodūsių, slapstančių Michailo Vrubelio demonizmą ir Edvardo Griego romantizmo proveržius.

Šią Rūtos Katiliūtės parodą vertinčiau kaip ypatingą sėkmę, kurią lėmė kinematografinis jos tapybos efektas. Ketvirtąjį matavimą, kurį dar prieš šimtmetį drobėje mecha-

niškai bandė atkurti futuristai, tapytoja paverčia dinamiška paveikslu vidaus šviesa, kintančia čia pat tavo akyse. (Skeptikams patariu prieš pasirinkto darbo nenumaldomai spragsėti fotoaparatu ir po to pažiūrėti eksperimento rezultatus. Mano patyrimo išdava – visi skirtingi to paties darbo reprodukuojami variantai. Beje, kuo didesnės pauzės tarp spragtelėjimų fotoaparatu, tuo akivaizdesni kitimai, kai tik iš kompozicinių detalių atpažįsti, jog fiksuotas vienas darbas). Patikėkit, paveikslai gyvi.

Kuo ilgiau žiūrėjau į Rūtos Katiliūtės kūrinius, tuo labiau apimdamo sakralios didybės jausmas, lyg ką tik kūną palikusi siela skrajotų tarp žemės ir anapusybės, miglotai prisimindama žemiškojo pasaulio atspindžius. Autorė tarsi aiškia regė skenuoja būsenų auras, tapydama sklindančių būvio ramybę ir pozityviai nuteikiančius energetinius laukus. Pailsėjau, atsigavau ir įsikroviau.

Labai laukiau susitikimo su rudais paveikslais iš „Pažaislio“ ciklo. Žiūrėdama į juos tarsi vaikščiojau muziejines tapybos paviršiumi, uodžiau medinių bažnyčios klauptų sugertus kvapus, mačiau sunkaus abito raukšles ir saulės spindulėlį pro bažnyčios kupolą. Prisiminiau mėlyną M.K. Čiurlionio visatos sukūrį iš „Pasaulio sutvėrimo“.

Paprastai Rūtos Katiliūtės abstrakcijas gretiname su vokiečio Gotthardo Graubnerio ir amerikiečio Marko Rothko darbais. Palyginti su jais, jos tapyba yra daug subtilesnė ir emociškesnė, tad dailininkės abstrakcijose sukurtos sielos kelionės niekas nepakartos. Matydama Gotthardo Graubnerio debesų „pagalves“, kažkodėl žvelgiu į pasaulį vokiečių naikintuvo piloto akimis, todėl jaučiu nerimą ir hipnotizuojančią trauką žemyn, bet atsimušu į „ledinį“ paveikslą paviršių. O daiktų idėjų ir esmės tapytojas Markas Rothko, išsiskiriantis sodria, net klampia, „sunkia“ tapyba, manau, puikiai iliustruoja gaivališkumą ir di-

dingumu pasižymintį amerikietiško meno fenomeną, kuriuo kadaise taip džiaugėsi britas Edwardas Lucie-Smithas. Tai tarsi muskulininės kūrybos atitikmuo, dažnai propaguotas mūsų profesūros supriešinant ją su jautria ir „susmulkėjusia“, t. y. „moteriška“, tapyba. Dėsninga, kad daugelį gabijų lietuvių kūrėjų mokytojai vyrai vis tiek skatino ne tapyti, o dirbti su vaikus įvairiose švietimo įstaigose ir edukaciniuose centruose (kryptingai palaikomas šeimos ir virtuvės sindromas). Bet ir tam atsilaikyti įmanoma, ypač jei esi Eglė, nesvarbu, Žalčių Karalienė, Ridikaitė ar Gincitytė.

Dar vienas išskirtinis Rūtos Katiliūtės tapybos bruožas – jos skaidrumas, tiesioginė spalvos ir šviesos jungtis, greičiausiai autorės ištyrinėta dar studijuojant vitražą. Siedama Paulio Gauguino, Henri Matisse'o koloristinius atradimus ir spalvinės klausios moduliācijas su Vasilijaus Kandinskio, Paulio Klec ženklų ritmika ir spalvų kodais, Rūta Katiliūtė, mano manymu, atveria naują tapybos kaitos tarpinį, išmainydama išorinį „miglos“ rūbą į Leonardo sfumato ir rytų panteizmo kvintesenciją.

Paroda patraukia dėmesį puikia ekspozicija (dėkui autorei, parodos kuratorei ir parodų organizatoriui Linui Blažiūniui), padedanti atskleisti tapytojos pasaulėvaizdį ir tapybos specifiką. Tai neprickiaštigai ritmiškai išdėstyta paveikslų „grandinė“, sukurianti spalvinio pulsavimo išpūdį kaitaliojant subtilių tonų ir intensyvių dėmių monochromijas. Erdvę pagyvina ir dvigubi paveikslai, vienoje salėje pabrėžiantys Maironio gatvės perspektyvas, kitoje atliekantys salės atsklandos vaidmenį. Matome ir paveikslų dydžių įvairovę, ir retrospektyvines užmačias siekiančią Rūtos Katiliūtės braižo plėtotę.

Paroda veikia iki balandžio 28 d.

„Titanikas“ (Maironio g. 3, II aukštas)

Dirba antradienį–šeštadienį 12–18 val.

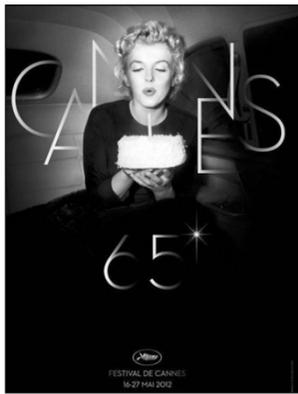

Garsūs, žinomi, apdovanoti

„Aukštinės palmės šakelės“ kandidatai

Prieš savaitę Paryžiuje paskelbti gegužės 16 d. prasidėsiančio 65-ojo Kanų kino festivalio konkurso filmai. Iš 1779 pateiktųjų į svarbiausią pasaulyje kino konkursą atrinktas 21 filmas. Italų režisieriaus Nanni Moretti („Turime popiežių“) vadovaujamas žiuri iš jų rinks geriausią. Kitaip nei Berlyno kino festivalis, Kanai nesibodi amerikiečių kino. Šiemet konkursinėje programoje bus parodyti net šeši JAV sukurti filmai. Panašiai pristatyta ir Prancūzija, nors tai daugiausia bendros gamybos juostos.

Konkursinėje programoje – ne vieno ankstesnių Kanų nugalėtojų filmai. Austrų režisierius Michaelis Hance („Aukštinė palmės šakelė“ už „Baltą kaspiną“) pristatys kamerinį filmą „Meilė“ („Amour“), kuriame vaidina prancūzų kino veteranai Jeanas-Louis Trintignant'as, Emmanuelle Riva ir Isabelle Huppert. Filme pasakojama insulto išsivertęs moters istorija. Britų režisieriaus Keno Loacho („Vėjas, siūbuojantis miežius“) Škotijoje filmuota komedija „Angelo dalia“ („The Angel's Share“) – jau septynioliktas Kanų kino festivalyje rodomas režisieriaus filmas. 1997 m. už filmą „Vyšnių skonis“ „Aukštinė palmės šakelė“ apdovanotas Irano režisierius Abbasas Kiarostami savo naujausią filmą „Like Someone in Love“ kūrė Japonijoje. Jo herojai – šiuolaikinio didmiesčio gyventojai – tradicijų saugotojas, universiteto eruditas, jauna studentė ir pavydus jaunuolis.

Konkurse daug garsių vardų. Naujausiame Davido Cronenbergo („Pavojingas metodas“) filme „Cosmopolis“ pagrindinį vaidmenį suvaidino Robertas Pattinsonas, po „Saulėlydžio“ tapęs jaunųjų žiūrovų numylėtiniu. Filmą sukurtas pagal Dono DeLillo romaną ir pasakoja apie turtuolį, per visą Manhattaną išsirengusį pas kirpėją. Pattinsono partnerė „Saulėlydyje“ Kristen Stewart vaidina kitame konkurso filme. Tai garsaus brazilų režisieriaus Walterio Salleso ekranizuotas klasikinis Jacko Kerouaco bitnikų romanas „Kelyje“ („On the Road“). Garsiausio šių dienų Meksikos režisieriaus Carloso Reygadaso filmas „Post Tenebras Lux“ – tai pusiau autobiografinė drama, kurios veiksmas nukelė į Meksiką, Angliją, Ispaniją ir Belgiją – vietas, kur gyvena režisierius.

Kanose apdovanoto „Apaštalo“ režisierius Jacques'as Audiard'as

parodys ekscentrišką meilės istoriją „Kaulai ir rūdys“ („Un gout de rouille et d'os“), kurioje pagrindinį vaidmenį sukūrė Marion Cotillard. Ne vieną Kanų apdovanojimą pelniusio devyniasdešimtmečio prancūzų Naujosios bangos veterano Alaino Resnais filmą „Jūs dar nieko nematėte“ („Vous n'avez encore rien vu“) įkvėpė Jeano Anouilh'aus pjesė „Euridikė“. Filmo herojai – aktorių trupė, kuri susirenka išgirsti paskutinę mirusio dramaturgo valią. Juos vaidina Mathieu Amalricas, Michelis Piccoli, Lambert'as Wilsonas ir nuolatiniai Resnais aktoriai Sabine Azema, Pierre'as Arditi. Pirmasis po 1999 m. sukurtas prancūzų kino *enfant terrible* Leoso Caraxo filmas „Dieviški motorai“ („Holy Motors“) sukurtas anglų kalba, jame vaidina režisieriaus filmuose išgarsėjęs Denis Lavant'as.

Garsus austrų dokumentinio kino kūrėjas Ulrichas Seidlis konkurse pristatys pirmąją savo vaidybinę „Rojaus trilogijos“ dalį „Rojus: meilė“ („Paradies Liebe“). Tai pasakojimas apie penkiasdešimtmetę sekso turistę, kuri vyksta į Keniją. Vienas danų „Dogmos '95“ kūrėjų Tomas Vinterbergas konkurse parodys filmą „Medžioklė“ („The Hunt“). Danų kino žvaigždė Madisas Mikkelsonas filme vaidina vyrą, apkaltintą nusikaltimu, kurio jis nepadarė. Matteo Garrone, dar vienas Kanų laureatas, apdovanotas Didžiojoju prizų už filmą „Gomora“, šiemet konkurse parodys filmą „Realybė“ („Reality“), kurio hero-

jai – televizijos realybės šou „Didysis brolis“ dalyviai.

Šiemet Kanų konkurse bus ir filmų iš Vidurio bei Rytų Europos. Prieš penkerius metus „Aukštinė palmės šakelė“ už filmą „4 mėnesiai, 3 savaitės ir 2 dienos“ apdovanotas rumunas Cristianas Mungiu pristatys filmą „Už kalvų“ („Dupa dealuri“). Filmą sukurtas pagal Tatanos Niculescu-Bran dokumentinę prozą ir pasakoja apie dviejų merginų draugystę. Po daugelio metų jos vėl susitinka. Viena tapo vienuole, kita gyvena Vokietijoje.

Sergejaus Loznicos konkursinio filmo „Migloje“ („V tuman“) filmografijoje, tarp šalių gamintojų kartu su Baltarusija, Rusija, Vokietija, Olandija nurodyta ir Lietuva. Antrasis vaidybinis garsaus dokumentinio filmas – baltarusių rašytojo Vasilio Bykavo apysakos ekranizacija. Veiksmaus nukeliai 1942-uosius, vokiečių okupuotą Baltarusiją. Filmo herojų Sušenią partizanai kaltina bendradarbiavimu su okupantais. Jam paskelbtas mirties nuosprendis. Tačiau jo vykdytojai patys patenka į spąstus, o Sušenja bus priverstas rinktis, kieno jis pusėje – gėrio ar blogio.

Kanams naujų filmų užbaigti nespėjo amerikiečiai Terrence'as Malickas, Paulas Thomas Andersonas ir Woody Allenas. Festivalį atidarys Wes Andersono filmas „Pilnatis karalystė“ („Moonrise Kingdom“) apie išmilyjęsįs dvylikamečių porą, kuri nusprendžia pabėgti iš namų. Filme vaidina Billas Murray'us,

Bruce'as Willisas ir Edwardas Nortonas. Bradas Pittas vaidina Andre Dominiko gangsterių filme „Nužudyk juos švelniai“ („Killing Them Softly“), Lee Danielso filme „Laikraštinkas“ („The Paperboy“) apie žurnalistą, grįžusį į gimtąją Floridą tirti nutiesto mirties kalinio bylos, nes tiki jo nekaltumu, vaidina Nicole Kidman, Matthew McConaughey, Zacas Efronas, Johnas Cusackas. Matthew McConaughey taip pat pamatysime Jeffo Nicholso filme „Mudas“ („Mud“) – čia jis vaidina bėglį nusikaltėlį Mudą, kuris susidraugauja su keturiolikmečiu berniuku. Bus parodytas ir Johno Hillcoat'o vesternas „Girčiasia apskritis pasaulyje“ („Lawless“) apie tris brolius, prohibicijos laikais sumaniusius verstis alkoholio kontrabanda.

Į Kanų konkursą atrinkti ir du filmai iš Pietų Korėjos. Hong Sang Soo filme „Kitoje šalyje“ („Da-reun na-ra-e-suh“) pagrindinį savęs ir meilės svetimoje šalyje ieškančios moters vaidmenį suvaidino Isabelle Huppert, Im Sang-Soo filmo „Pinių skonis“ („Do-nui mat“) herojus – jaunas ambicingas vyriškis, kuris mano, kad visko gyvenime jam padės pasiekti pinigai.

Taip pat į konkursą pateko egiptiečio vaidybinis ir dokumentinis filmų autoriaus Yousry Nasrallah filmas „Po mūšio“ („Baad el mawkeaa“) – vaidybinis pasakojimas apie dviejų žmonių susitikimą Tahrro aikštėje.

PARENGĖ Ž. P.

Kronika

Paskelbti „Sidabrinės gervės“ nominantai

Šį pirmadienį buvo oficialiai paskelbti Lietuvos kino akademijos apdovanojimų „Sidabrinė gervė“ nominantai. Šiemet atsisakyta nominacijos už geriausią scenarijų. Laimėtojai ir „Aukštinės gervės“, skiriamos už gyvenimo nuopelnus, laureatas bus paskelbti gegužės 13 dieną iškilmingoje apdovanojimų ceremonijoje, kuri vyks Nacionaliniame dramos teatre.

Pateikiame nominantų sąrašą.

Metų geriausias pilnametražis vaidybinis filmas

„Tadas Blinda. Pradžią“ (rež. Donatas Ulvydas, prodiuseris Žilvinas Naujokas, „Taurus Kino Namai“)

„Miegančių drugelių tvirtovė“ (rež. Algimantas Puipa, prodiuseris Uljana Kim, Uljanos Kim Studija)

„Narcizas“ (rež. Dovidė Gasiūnaitė, prodiuserė Teresa Zibolienė, „Ketvirta versija“)

Metų geriausias trumpametražis vaidybinis filmas

„Laikiniai“ (rež. Jūratė Samulionytė, prodiuserės Jurga Gluskinienė, Giedrė Beinoriūtė, „Monoklis“)

„Draudžiami jausmai“ (režisierius ir prodiuseris Deimantas Narkevičius)

„Dešimt priežasčių“ (rež. An-

„Miegančių drugelių tvirtovė“

drius Blaževičius, prodiuserė Marija Razgutė, „Čiobreliai“)

Metų geriausias pilnametražis dokumentinis filmas

„Raminas“ (rež. Audrius Stonys, prodiuseris Uldis Cekulis, „Uku-Films“)

„Stebuklų laukas“ (rež. Mindaugas Survila, prodiuserės Jurga Gluskinienė, Giedrė Beinoriūtė, „Monoklis“)

„Kaip mes žaidėme revoliuciją“ (rež. Giedrė Žickytė, prodiuserė Dagnė Vildžiūnaitė, „Just a moment“)

Metų geriausias trumpametražis dokumentinis filmas

„Specialistė“ (rež. Giedrė Beinoriūtė, prodiuserės Jurga Gluskinienė, Ilona Bičevska, „Monoklis“, „Avantis Promo“ (Latvija), „Arte France“, „Alegría productions“ (Prancūzija))

„Dievas sukūrė viską, išskyrus kilmą“ (rež. Mikas Žukauskas, Gintarė Valevičiūtė, prodiuseris Juozas Javaitis)

„Našlaitynas“ (rež. Albina Griniūtė, prodiuseriai Irma Pužauskaitė, Vyngantas Kirejevas, Margarit Gajane Kalatshjan Kirejeva, „Nerutina“ ir „Benjamin River Productions“ (Estija))

Metų geriausias animacinis filmas

„Nepriklausomybės diena“ (rež. Urtė Budinaitė, prodiuseris Valentas Aškis, „Vilanima“)

„Puntuko akmuo“ (režisierius ir prodiuseris Antanas Skučas)

Metų geriausias animacinis filmas

„Vienos dalies fantazija“ (rež. Greta Stančiauskaitė, prodiuseris Valentas Aškis, „Vilanima“)

„Vyno kelias“ (rež. Raimundas Banionis, Alydas Šlepikas, Marina Kulumbegašvili, prodiuseris Rolandas Skaisgirys, „Videometra“)

„Vienintelis, nepakartojamas ir paskutinis“ (rež. Linas Augutis, „Era Film“, LRT)

„Ledo vaikai“ (rež. Justinas Lingys, prodiuseris Algirdas Žvinakevičius, „TV Europa“)

Metų geriausias režisieriaus darbas

Algimantas Puipa („Miegančių drugelių tvirtovė“)

Audrius Stonys („Raminas“)

Mindaugas Survila („Stebuklų laukas“)

Metų geriausias aktorius vaidmuo

Mantas Jankavičius („Tadas Blinda. Pradžią“)

Marius Repšys („Dešimt priežasčių“)

Vainius Sodeika („Paskutinė medaus mėnesio diena“, rež. Rokas Eltermantas, ir „Jo silikoninė siela“, rež. Džiugas Šėma)

Metų geriausias aktorės vaidmuo

Miglė Polikevičiūtė („Paskutinė medaus mėnesio diena“)

Vaiva Mainelytė („Giminės. Po dvidešimties metų“, rež. Saulius Vosylis)

Janina Lapinskaitė („Miegančių drugelių tvirtovė“)

Metų geriausias epizodinis vaidmuo

Elzė Gudavičiūtė, Giedrė Giedraitytė, Miglė Polikevičiūtė („Miegančių drugelių tvirtovė“)

Asmik Grigorian („Narcizas“)

Severija Bielskytė („Laikiniai“)

Metų geriausias epizodinis aktorius vaidmuo

Donatas Banionis („Tadas Blinda. Pradžią“)

Arūnas Storprištis ir Adolfas Večerskis („Miegančių drugelių tvirtovė“)

Vidas Petkevičius („Tadas Blinda. Pradžią“)

Metų geriausias operatoriaus darbas

Ramūnas Greičius („Tadas Blinda. Pradžią“)

Audrius Kemežys („Raminas“)

Feliksas Abrukauskas („Ryba“, rež. Vytautas Dambrauskas)

Metų geriausias profesinės meistrystės darbas

Žilvinas Naujokas už sėkmingiausio ir žiūrimiausio lietuviško filmo „Tadas Blinda. Pradžią“ prodiuseriavimą

Linas Dabriška ir Jonas Sunklodas (UAB „Madstone“) už profesionalius baigiamuosius darbus („Dešimt priežasčių“, „Laikiniai“, „Paskutinė medaus mėnesio diena“, „Kaip mes žaidėme revoliuciją“, „Dievas sukūrė viską, išskyrus kilmą“, „Našlaitynas“, „Specialistė“)

Mindaugas Survila („Stebuklų laukas“) už profesinį pasiaukojimą

Metų geriausias kompozitoriaus darbas

Giedrius Puskunigis („Narcizas“)

Kipras Mašanauskas („Tadas Blinda. Pradžią“)

Titas Petrikis („UB Lama“, rež. Eglė Vertelytė)

„Sidabrinis kiaušinis“ geriausias metų studentų darbu

„Anima Animus“ (rež. Jurgis Matulevičius, LMTA 3 kurso bakalaurs)

„Jo silikoninė siela“ (rež. Džiugas Šėma, „Skalvijos“ kino akademija)

„Sugrįžtant“ (rež. Giedrius Tamoševičius, LMTA 2 kurso bakalaurs)

Metų geriausias kompozitoriaus darbas

PAGAL RENGĖJŲ INF.

Geriau tegu vaidina zombius

Krėsle prie televizoriaus

Amerikiečių aktorius Lievas Schreiberis vaidino dešimtyse populiarių Holivudo filmų, jis net filmavosi Lietuvoje – suvaidino vieną iš brolių partizanų Bielskių Edwardo Zwicko filme „Pasipriešinimas“, bet neatsisako ir minties kada nors atsiduoti režisūrai. **LNK (29 d. 00.30)** parodys kol kas vienintelį jo režisuotą filmą „Nepaprasta kelionė“ (2005). Jo herojus jaunas amerikietis Džonatanas, kurį suvaidino Elijah Woodas („Žiedų valdovas“), vyksta į Ukrainą, norėdamas surasti moterį, išgelbėjusią jo senelį nuo nacių. Bet iš pat pradžių kelionė pakryps keistai. Džonatanas laukia daugybę susitikimų, kurie jam padės suprasti draugystės esmę ar net meilę.

„Neįprasta kelionė“ – Jonathano Safrano Foerio autobiografinio romano ekranizacija, jo autorius taip pat trumpam pasirodė filmo pradžioje. Schreiberis yra sakęs, kad romanas jam pasirodęs iš pačių keisčiausių ir juokingiausių, kokius buvo skaitęs: „Mes sekame du fundamentaliai skirtingų kultūrų personažus, kurie a priori negali turėti nieko bendra, bet atranda gilų dvasinį ir emocinį ryšį.“ Schreiberio senelis taip pat buvo iš Ukrainos, todėl Foerio knygoje jis pamatė save. Ukrainą Schreiberis filmavo Čekijoje, bet „Nepaprastoje kelionėje“ vaidina ir ukrainiečiai, net visa folk-pankroko grupė „Gogol Bordello“.

Prancūzų ir Izraelio komedijos „**Labas ir sudie!**“ (**LTV, 29 d. 21.15**) herojė Žizelė (Fanny Ardant) taip pat ieško savo žydiškų šaknų. Penkiasdešimtmetė moteris palieka Paryžių, kur jai viskas klostosi puikiai: profesinė karjera, finansinė padėtis, butas prestižiniame rajone, ir persikelia į Izraelį. Bet nuo pat atvykimo ji išgyvena nemalonias staigmenas, nes čia kitoks gyvenimo būdas, o Pažadėtoji žemė neatrodo tokia idiliška kaip būnant Paryžiuje. Švelniai tariant, prancūzų kritikai nebuvo atleidūs šiam Gra-

hamo Guit filmui, tačiau jei patinka Ardant ir Gerard'o Depardieu duetas, galima surizikuoti.

Jei pasiilgote gero, bet negailėstingio kino, verta prisiminti 1992-aisiais daugumą žiūrovų šokiravusį Abelio Ferraros „**Blogą policininką**“ (**LTV2, gegužės 2 d. 23 val.**). Korumpuotas policininkas, vis giliau grimzantis į narkotikų jaudulį ir pavojus, – vienas geriausių Harvey Keitelio vaidmenų. Sunku patikėti, bet filmavimas truko tik aštuoniolika dienų, o psichologiškai „išieiti“ iš sunkaus vaidmens Keitelui padėjo „Pasiutę šunys“, beje, pasirodę ekranuose kartu su „Blogu policininku“.

Man geriausias būdas atsipalaiduoti – siaubo filmai. Carterio Smitho 2008 m. „**Griuvėsiai**“ (**LNK, 28 d. 00.30**) pažadins archetipiškiausias vaikystės baimes, kad į tavo kūną gali įsismelkti kažkas svetimas. Filmo herojai – Meksikoje atostogaujantys jaunuoliai. Kai vienas iš jų paslaptinai išnyksta majų piramidėje, jo ieškantys draugai randa keistą augalą. Jie pažadins augalo apetitą. Bus daug kraujo ir tikrai baisu.

„Paramount“ studija „Griuvėsiams“ sukūrė alternatyvią reklaminių kampaniją. Viename tinklalapyje atsirado puslapis žmogaus, tvirtinuso, kad jo rankoje gyvena augalas. Buvo įdėtas net kelių minučių filmas, kuriame matyti, kad kažkas žalia juda po žmogaus oda.

Manau, kad pas mus panaši reklama taip pat sulauktų dėmesio. Gal net aukštosiose mokyklose atsirastų nauji kursai apie tai, kas gyvena po mūsų oda. Sekmadienį LNK žiniose pamatęs Šiaulių universiteto studentus ir dėstytojus, švytinčiais veidais tvirtinančius, kad delno linijos jiems nemeluoja ir jie labai daug sužinojo apie save, supratau, kad švietimo reforma, apie kurią daug kalbėjo ministras Gintaras Steponavičius, įvyko. Jos vaisiai subrendo labai greit. Šiaulių universitete dėstoma chirologija, bet, manau, ir

kituose rastume panašių „mokslų“. Kad ir apie zombius.

LNK (27 d. šianakt, 01.20) parodys Zacko Snyderio „**Numirelių aušra**“ – 2004 m. sukurtą klasikinio George'o A. Romero siaubo filmo perdirbinį. Filmo siužetas įprastas: košmaras prasideda vieną rytą, kai žmoniją užpuola kraujo ištroškę zombiai. Nedidelė grupė žmonių užsibarikaduoja prekybos centre. Režisierius siekė kuo realistiškesnių zombių, todėl paprašė policijos lavonų nuotraukų. Kai gerai jas išstudijavo kartu su filmo dailininku, filmo zombiai buvo padalyti į kelias kategorijas. Iš viso jų filme beveik 3 tūkstančiai. Zombius vaidinti buvo pakviesti ir specifinių leidinių žurnalistai. Manau, kad tai puiki idėja. Mintyse iškart įsivaizdavau, kaip atrodytų virtę zombiais populiarių lietuviškų laidų vedėjai ar kriminalinių kronikų žurnalistai. Kaip nuliet!

Neilo Jordano filmo „**Nepalaužiamą drąsą**“ (**LNK, 29 d. 21 val.**) herojė Erika dirba radijuje. Ji renka Niujorko garsus bei istorijas ir pasakoja jas laidoje „Street Walk“. Vieną naktį Eriką ir jos sužadėtinį užpuola Centriniam parke. Sužadėtinis negyvas, Erika sunkiai gydosis žaizdas. Miestas, kurį ji taip mylėjo, kelia baime. Todėl Erika nusiperka ginklą ir pradeda žudyti agresyvius piktadarius.

Pagrindinį vaidmenį sukūrė Jodie Foster. Tuo, manau, viskas pasakyta. „Nepalaužiamos drąsos“ kūrėjams pavyko bent iš dalies sulaužyti panašių filmų apie vienišus keršytojus, peržengiančius gerio ir blogio ribą, schemas. Filme akcentuojamas moteriškasis istorijos lygmuo. Herojės metamorfozė originaliai perteikia operatoriaus Philippe'o Rousselot kamera.

Jei iš ateinančios savaitės televizijos programų bandysite suprasti, ar gegužės 1-oji yra šventinė diena, pasižiusite keistai. Vienos televizijos Tarptautinę darbo dieną rodyš šventinę programą, kitos – įprastą. Ma-

„Nepaprasta kelionė“

tyt, proletariškos šventės kai kurioms iš jų kelia įtarimą. Užtat alaus gamintojų inicijuotą Joninių laisvadienį pripažįsta kiekvienu.

Tačiau jei gegužės 1-osios rytą praleisite prie televizoriaus, nenusivilsite. **LNK (1 d. 8.10)** parodys Weso Andersono animacinį filmą „**Šaunusis ponas Lapinas**“ (2009). (Beje, naujas šio režisieriaus filmas šiemet atidarys Kanus.) Filmą sukurtas pagal Roaldo Dahlio knygą ir pasakoja apie gudrią lapių šeimyną, kuri gadina gyvenimą valstiečiams. Ponas Lapinas ne tik gudrus, bet ir kupinas tuštybės.

Rengdamasis filmui, režisierius gyvenęs Dahlį namuose Anglijoje, jam net buvo leista paimiti į rankas išlikusius rankraščius, tiesa, prieš tai archyvininko akivaizdoje nusiplovus su muilu rankas, apsimovus pirštines.

Andersonas žavisi senąja animacija ir tarp daugybės savo įkvėpimo šaltinių mini 1941 m. Vladislavo Starevičiaus sukurtą „Lapino romaną“. Pastarasis filmas, kaip ir „Šaunusis ponas Lapinas“, kurtas *stop motion* metodu, o Starevičiaus lėlės buvo padarytos iš tikros gyvūnų odos. Jos atrodo ir šiek tiek keistos, ir natūralistiškos. Tokio efekto siekė ir Andersonas. Jis norėjo, kad gyvūnų bruožai būtų stilizuoti, bet ne taip, kaip vaikiškuose filmuose. „Šauniojo pono Lapino“ persona-

žai labiau suaugę ir sudėtingesni, bet filmas dvelkia senosios animacijos nostalgija. Iš celofano pagamintas filmo vanduo net jaudina – bent jau mane.

Nostalgija, manau, padvelks ir rečiausiai rodomas lietuviškas filmas – 1965 m. Algimanto Mockaus ir Vytauto Grivicko sukurta „**Eglė – žalčių karalienė**“ (**LTV2, 28 d. 21.40**). Tai į ekraną perkeltas, bet beveik išimtinai paviljone nufilmuotas Eduardo Balsio baletas, prieš tai sulaukęs didelio pasisekimo Valstybinio operos ir baletų teatro scenoje (dabar LNOBT). Eglę šoko tuometinė lietuvių baletų prima Leokadija Aškelovičiūtė. Marijana Malcienė 1974 m. pasirodžiusioje „Lietuvos kino istorijos apybraižoje“ rašė: „Ypatingas dėmesys buvo skirtas spalvai. Spalvinis filmo sprendimas turėjo paklusti muzikinei partitūrai, tapti vienu svarbiausių jo dramaturgijos komponentų. Filmo dailininkams (J. Čiuplys, D. Mataitienė, P. Ilgūnas) ir vyr. operatoriams (A. Dīgimas, A. Mockus) teko nelengvas uždavinys.“ Žinodamas, kad daugumos lietuviškų filmų spalvos išnyko, o naujų restauruotų kopijų sulauksime labai greit, filmo laukiu su nerimu. Bet prisiminimai apie spalvas juk taip pat brangūs?

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Anonsai

„Europos kinas ir dieną, ir naktį“

Festivalis „Europos kinas ir dieną, ir naktį“ šiemet jau aštuntą kartą vyko Panevėžyje. Pirmosiomis gegužės dienomis jis persikels į Vilnių, „Skalvijos“ kino centrą. Čia bus parodyti 2010–2011 metais sukurti šeši filmai iš Ispanijos, Slovakijos ir Serbijos.

Garsaus ispanų režisieriaus Agustí Villaronga filmas „Juoda duona“ („Pa negre“, Ispanija, 2010) perkels į sunkius pokario metus Katalonijoje. Vienuolikmetis berniukas André, kurio tėvai atsidūrė tarp tų, kurie pralaimėjo pilietinį karą, randa miške vyro ir jo sūnaus kūnus. Kai vietos valdžia apkaltina berniuko tėvą, norėdamas jam padėti, André pats pradeda tyrimą. Berniukas supranta, kad melo persmelkta suaugusiųjų pasaulyje reikia būti labai atsargiam. Norėdamas išgyventi, jis

„Juoda duona“

išduos savo šaknis. Ginčai apie Pilietinį karą iki šiol drebina ispanų visuomenę, todėl visai nekeista, kad „Juoda duona“ pelnė ne vieną ispanų kino akademijos apdovanojimą. (**1 d. 17 val.**)

Tarptautinio Karlovy Varų festivalio prizą „Kristoliniu gaubliu“ apdovanotas Agustí Vilos filmas gvildena šių dienų Ispanijos problemas. „Tinklėlis nuo uodų“ („La mosquitera“, Ispanija, 2010) pasakoja apie

santykius tarp skirtingų kartų vienos šeimos narių. Jie visi jaučia kaltę. Todėl motina – rašytoja ir iliustratorė Alicija – nuolaidžiauja sūnui, jos vyras Migelis priekaištuoja sau, kad nepadedą namuose, sūnus jaučiasi atsakingas už visus gyvus padarus (ypač pamestas kates ir šunis). Alicijos sesuo nesutaria su dukterimi. Senyvi Migelio tėvai kovoja su ligomis. Visi gyvena atsivėrę tylėjimo siena, bet bando išsau-

goti tai, kas jiems atrodo svarbu. (**2 d. 17.10**)

Juanos Macías „Planai rytojui“ („Planes para mañana“, Ispanija, 2010) taip pat apie šiuolaikines ispanes. Filme rodoma viena skirtingų likimų filmo herojų Ines, Antonijos, Marianos ir Monikos gyvenimo diena. Tą dieną Ines sužino, kad yra nėščia, Antonija nusprendžia palikti šeimą, o Mariana – išsiskirti su vyru. (**3 d. 17 val.**)

Peterio Bebjako „Abrikosų sala“ („Marhul'ovy Ostrov“, 2011) nukels į Pietų Slovakiją. Čia nuošaliuose abrikosmedžių soduose prasideda meilės drama – trys vyrai pamilsta tą pačią moterį. Šio poetiško pasakojimo herojė taip pat myli ir nori būti mylima. Bet jausmai filmo personažus veda prie tragiškos pabaigos. (**4 d. 17 val.**) Kitas slovakų filmas – Jozefo Paštėkos „Lavonas turi mirti“ („Mrtvola musí zomriet“, Slovakija, 2010) – tai juodoji komedija. Filmo herojai – univer-

siteto darbuotojai: profesorius Krištofas Mitrowskis ir jo svainis – dukart išsiskyręs dekanas Aleksandras Pažickis. Prisitakėlis Aleksandras nesutrinka jokiose situacijose, Krištofas turi poetinių ambicijų ir kenčia nuo narkolepsijos. Bet ambicijos ir idealai, deja, nesutampa su gyvenimais. (**6 d. 19.15**)

Dragano Bjelogričičiaus filmas „**Svajonė apie Montevidėjų**“ („Montevideo, bog te video“, Serbija, 2010) nukels į 4-ąjį dešimtmetį ir pasakos tikros sėkmės istoriją. Filmo herojai – serbai futbolu entuziastai, 1930-aisiais nusprendę dalyvauti pirmajame pasaulio čempionate Urugvajuje. Jų sugebėjimais nelabai tiki aplinkiniai, bet pripažinimo, garbės, moterų meilės, geresnio gyvenimo ir pergalių siekiantys futbolininkai užsispiria įrodyti, ko yra verti. Pernai Tarptautiniame Maskvos kino festivalyje filmas pelnė žiūrovų simpatijų prizą. (**5 d. 17 val.**)

PAGAL RENGĖJŲ INF.

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija

Konstitucijos pr. 22

XX a. Lietuvos dailės ekspozicija
Dainiaus Liškevičiaus paroda „Muziejus“
Elenos Urbaitytės-Urbaitis paroda „Pasirinkimai“
iki 29 d. – Michalo Budny paroda „Didelė šalis“

Vilniaus paveikslų galerija

Didžioji g. 4

Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai
Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai
Tarptautinė paroda „Kryžiai yra dorybės ženklas, o Strėlė – pergales... Sapiegos – valstybininkai, meno mecenatai ir kolekcininkai“
Paroda „Fecit ad vivum. Dailininkų portretai XVI–XVIII amžių Vakarų Europos graviūrose“

Radvilų rūmai

Vilniaus g. 24

Alfonso Motiejūno gimimo šimtmečiui skirta paroda „Spalvų kelionės“
iki V. 6 d. – paroda „Sankt Peterburgo imperatoriškasis porcelianas“

Taikomosios dailės muziejus

Arsenalo g. 3 A

Paroda „Nuo mini iki maksi. Septintojo dešimtmečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos)
„Du mados šimtmečiai“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos
„Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klodai“

Lietuvos nacionalinis muziejus
Naujasis arsenalas

Arsenalo g. 1

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija
Lietuva carų valdžioje
Lietuvos valstiečių buities kultūra
Kryždirbystė
„Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“
„Algimanto Miškinio dovana“
Paroda „Tautodailininkės Michalinos Stanevičiūtės-Počiulpienės molinukai“

Kazio Varnelio namai-muziejus

Didžioji g. 26

K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJS

Galerija „Akademija“

Pilies g. 44/2

nuo 30 d. – Žygimanto Augustino paroda „XX amžiuje“
nuo 30 d. – Andriaus Surgailio fotoparoda „Vilnius kaip parkas. Kerša fotografija“
iki 28 d. – Romualdo Kuncos kūrybos paroda „Kursių nerijos metraštis“

Parodų salės „Titanikas“

Maironio g. 3

iki 28 d. – Rūtos Katiliūtės paroda „De – fragmentacija. Kiekvieną rytą save atrandu iš naujo“
„6-oji tarptautinė dailininko knygos trienalė Vilnius 2012“

Tekstilės galerija „Artifex“

Gaono g. 1

Paulinos Eglės Pukytės paroda „Dialogas“ (I, II) ir „Metamorfozė“
Lino Jablonskio piešinių serija „Išsirišę meilės siūlai“

A. ir A. Tamošaičių galerija „Židiny“

Dominikonų g. 15

Dailininkų Tamošaičių kūryba
XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai
iki 30 d. – Alviros Eigminaitės-Širkienės kūrybos paroda „Intencijų vokai pagal Šv. Raštą“

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9

Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija
Paroda „Vilniaus sakralinė auksakalystė“

Šiuolaikinio meno centras

Vokiečių g. 2

„Dviejų Vokietijų architektūra 1949–1989“
Paroda „Galimas modernizmas“
Akramo Zaatari paroda „Kompozicija dviem salėms“

„Lietuvos aido“ galerija

Trakų g. 13

iki V. 3 d. – Ryčio Valantino tapyba

Galerija „Kairė–dešinė“

Latako g. 3

Lidos Dubauskienės kūrybos paroda „Būsena“
Marijos Marcelionytės-Paliukės kūrybos paroda „Lygiai metai“

Galerija „Vartai“

Vilniaus g. 39

Jurgos Barilaitės paroda „Parodyk“
Jūratės Jarulytės tapyba

„Arkos“ galerija

Aušros Vartų g. 7

iki 28 d. – paroda „Kryžkelė“ (Salonikai, Graikija)
Tarptautinė stiklo paroda „Iš plokštumos arba 2 ->D?“
Paroda „Sapnas“

Vilniaus fotografijos galerija

Stiklių g. 4

nuo 27 d. – fotografijų paroda „Sukurta Nidoje“

„Prospekto“ fotografijos galerija

Gedimino pr. 43

iki 28 d. – Dmitrijaus Matvejevo fotografijų paroda „(Už)kulisiai“

Šv. Jono gatvės galerija

Šv. Jono g. 11

nuo V. 2 d. – Andriaus Miežio tapybos paroda „0 gyvenimas“

Lietuvos dailininkų sąjungos galerija

Vokiečių g. 4/2

Tomo Kiaukos ir Viktoro Paukštelio (Paryžius) tapybos paroda
Keramikos paroda „Daiktas. Žalias“

Galerija „Meno niša“

J. Basanavičiaus g. 1/13

Sigito Virpilaičio juvelyrikos paroda „Mamuto kaulas ir perlai“

LDS Pamėnkalnio galerija

Pamėnkalnio g. 1/13

Alono Štelmano tapybos paroda „Aušros belaukiant“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus

Pilies g. 40

Vilniaus miesto gimnazijų ir vidurinių mokyklų integruotas dailės ir biologijos dalykų plakatų projektas-konkursas „Gamta, žmogus ir etninė kultūra“
Kazio Venclovo „Cepelinas“ (vieno kūrinio paroda muziejaus kiemelyje)

Teatro, muzikos ir kino muziejus

Vilniaus g. 41

Paroda „Spalvos ir šokio paviliota“
Olgos Dubeneckienės-Kalpokiенės 120-osioms gimimo metinėms

nuo 27 d. – Danielos Caciagli (Italija) tapyba

Jono Meko vizualiųjų menų centras

Gynėjų g. 14

Paroda „Jungtinės Europos valstybės“

„Kablys“

Kauno g. 5

Paroda „Jungtinės Europos valstybės“

Senamiesčio menininkų galerija

Totorių g. 22–4

nuo 27 d. – Lauros Pold ir Mari Prekup

(Estija) paroda „Home Sweet Home“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija

Vilniaus g. 39/6

Paroda „Tapybos pamoka“ iš ciklo „Mokytoja ir mokinys“ (Eglė Velaniškytė ir Povilas Ramanauskas)

Galerija „2W“

Pilies g. 8–9

iki V. 5 d. – paroda „Kultūrų tiltai. Berlynas-Vilnius-Maskva“

Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras

Naugarduko g. 10/2

Paroda „Laiškai Salai: jaunos moters gyvenimas nacių darbo stovyklose“

Galerija „RA“

Pranciškonų g. 8

Tapybos miniatiūrų paroda „Spiečius“

Galerija „Kunstkamera“

Ligoninės g. 4

Prano Gailliaus kūrybos paroda „Liuksemburgo sodai“

KAUNAS

M. Žilinsko dailės galerija

Nepriklausomybės a. 12

Paroda „Mirábile Visu / Nuostabu matyti“

Kauno paveikslų galerija

K. Donelaičio g. 16

Egidijaus Rudinsko paroda „Grafika 1982–2012“

Keramikos muziejus

Rotušės a. 15

Baltijos šalių šiuolaikinės keramikos paroda „Pavasaris“

Kauno fotografijos galerija

Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2

Ramūno Danisevičiaus fotoparoda

Galerija „Aukso pjūvis“

K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53

iki 30 d. – Aido Ryčio Vasiliausko paroda

Kauno miesto muziejus

Valančiaus g. 6

V. 2–5 d. – uostomojo meno paroda „Tvarūs ir netvarūs laikinojo ir nelaiikinojo Kauno kvapai“

KLAIPĖDA

Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija

Liepų g. 33

Česlovo Janušo (1907–1993) paroda „Prie Baltijos ir prie Atlanto“
Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“

KKKC parodų rūmai

Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2

Kristinos Inčiūraitės projektas „Sekimas“
Fotografijų projektas „Kiti 3“

Baroti galerija

Aukštoji g. 3/3a

Laisvydės Šalčiūtės paroda „Orlando. Biografija“

Mažosios Lietuvos istorijos muziejus

Didžioji Vandens g. 2

Virgilijaus Jankausko fotoparoda „Dingęs kraštas“

Klaipėdos fotografijos galerija

Tomo g. 7

Fotografijų projektas „Kiti 3“

ŠIAULIAI

Galerija „Laiptai“

Žemaitės g. 83

Henriko Natalevičiaus ir Ričardo Filistovičiaus kūrybos darbų paroda

Dailės galerija

Vilniaus g. 245

nuo 27 d. – paroda „Enter.doc.“

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Dainius Liškevičius meniniais veiksmais nuolat verčia faktus ir klausimus išvirkščiaja puse. Anksčiau menas veržėsi susilieti su gyvenimu, o dabar menininkas desperatiškas politines akcijas integruoja į meno istoriją, kiek ribų sudrebinimas, atveriantis visai naujas perspektyvas. **Nacionalinėje dailės galerijoje** (Konstitucijos pr. 22, Vilnius) **iki gegužės 22 d.** veikia **Dainiaus Liškevičiaus** paroda **„Muziejus“**. Ji dar kartą verčia pamąstyti, kas ir kaip tampa saugomomis vertybėmis.

Šią savaitę verta aplankyti dar vienos autorės iš „aukso fondo“ parodą – **Jurga Barilaitė** yra iš tos pačios kaip ir Liškevičius „lūžio kartos“, kuri lemtingai prisidėjo prie meno atsinaujinimo atgavus Nepriklausomybę. Naujoje parodoje **„Parodyk“** Barilaitė įvairiopai pristato negalėjimo kurti temą, kaip visuomet meistriškai keliauja per skirtingas medijas ir smogia į egzistenciškai skaudžias vietas. **Paroda galerijoje „Vartai“** veikia **iki gegužės 26 d.**

Puikiu humoro jausmu ir intelektu aštrumu pasižyminti menininkė **Paulina Eglė Pukytė** su akiplėšiškai laisvo piešinio meistru **Linu Jablonskiu** atidarė **parodą VDA „Artifex“** (Gaono g. 1). Šį ductą pristato nauja virtuali galerija **„Katinėlis & Gaidelis“**. Paroda veikia **iki gegužės 19 d.**

Teatras

Lėlių teatro gerbėjus galėtų sudominti premjera **„Kelionė saulės link“**, vykianti **Kauno valstybiniame lėlių teatre balandžio 27, 28 d. ir gegužės 5 bei 26 d.** Tai Lietuvos kultūros fondo remiamo miestų partnerių kūrybinio projekto „Tarp Kauno ir Sankt Peterburgo“ rezultatas, kurio pagrindinis tikslas buvo pastatyti novatorišką lėlių teatro technika pagrįstą spektaklį, suburiant tarptautinę pripažintų lėlių teatro menininkų komandą. Spektaklio kūrėjai – idėjos autorius ir režisierius Borisas Konstantinovas, scenografas Viktoras Antonovas, kompozitorius Denisas Šadrinas – talentingi Sankt Peterburgo teatralai, prestižinių apdovanojimų „Auksinės kaukės“ ir „Auksinio sofito“ Rusijoje laureatai.

PANEVĖŽYS

„Galerija XX“

Laisvės a. 7

Jūratės Kazakevičiūtės paroda „Esybių nuojauta“

„A galerija“

Respublikos g. 33

Šarūno Saukos tapyba

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baleto teatras

28 d. 18.30 – „RAUDONOJI ŽIZEL“ (pagal P. Čaikovskio, G. Bizet, A. Adamo muz.). Dir. – R. Šervenikas
29 d. 12 val. – I. Morozovo „DAKTARAS AISKAUDA“. Dir. – A. Šulčys
V. 2 d. 18.30 – „ŽYDRASIS DUNOJUS“. Dir. – M. Staškus
3 d. 18.30 – J.F. Halévy „ŽYDĖ“. Dir. – M. Staškus
4 d. 18.30 – L. Delibes „KOPELIJA“. Dir. – A. Šulčys

Nacionalinis dramos teatras

Didžioji salė
27 d. 17 val. – PREMJERA! Dante’s „DIE-VIŠKOJI KOMEDIJA“. Rež. – E. Nekrošius
28 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „IŠVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas
29 d. 18.30 – J. Giraudoux „IR VĖL VISKAS BUS GERAI“. Rež. – C. Grauzinis
Mažoji salė
27 d. 14 val. – M. Myllyaho „CHAOSAS“. Rež. – Y. Ross Ma
28 d. 14 val. – M. Mayenburgo „AKMUO“. Rež. – A. Jankevičius
29 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – V. Masalskis
V. 3 d. 19 val. – „NUTOLĘ TOLIAI“ (pagal P. Širvio poeziją) Rež. – C. Grauzinis (teatras „Cezario grupė“)

Vilniaus mažasis teatras

27 d. 18.30 – B. Clarko „PALAUKIT, KIENO ČIA GYVENIMAS?“ Rež. – J. Vaitkus
28 d. 18.30 – „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“. Rež. – K. Glušajevas

29 d. 12 val. – „MAMA KATINAS“. Rež. – E. Jaras
V. 1 d. 18 val. – „KITAS KAMPAS“ (VšĮ „Sąmoningas žmogus“)
2 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGAS-KARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
3 d. 18.30 – A. Čechovo „TRYS SESERYS“. Rež. – R. Tuminas

Valstybinis jaunimo teatras

27 d. 18 val. – „LEDI MAK BET“ (pagal W. Shakespeare'o pjesę „Makbetas“). Rež. – A. Latėnas
28 d. 12 val. – A. Giniočio „JUŽĖ DYKADUONIS“. Rež. – A. Giniotis
28 d. 18 val. – P.E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VYRUS“. Rež. – P.E. Landi
29 d. 12 val. – J. Kelerio, A. Jalianiausko „PAIKA PELYTĖ“. Rež. – A. Jalianiauskas (Salė 99)
29 d. 18 val. – H. Melville’io „RAŠTININKAS BARTLBIS“. Rež. ir insc. aut. – R. Kazlas

Rusų dramos teatras

27 d. 18 val. – F. Veberio „KVAILIŲ VAKARIENĖ“. Rež. – M. Poliščiuкас (Prancūzija)
29 d. 12 val. – J. Švarco „PELENĖ“. Rež. ir scenogr. – J. Popovas
29 d. 18 val. – M. Macevičiaus „PRAKEIKTA MEILĖ“ (pagal P. Sanajevo apysaką „Palaidokite mane už grindjuostės“). Rež. – A. Jankevičius
29 d. 15 val. – Z. Hopp „STEBUKLINGOJI KREIDELĖ“. Rež. – O. Lapina
Sankt Peterburgo dramos teatro „Na Vasiljevskom“ spektakliai
V. 1 d. 18 val. – A. Čechovo „VODEVILIAI“. Rež. – A. Bubenas
2 d. 18 val. – M. Gorkio „SAULĖS VAIKAI“. Rež. – V. Tumanovas
3 d. 18 val. – J.M. Chevret „SVEIKI, EMI-GRANTAI! (SQUAT)“. Rež. – M. Poliščiuкас
4 d. 18 val. – A. Gribojedovo „VARGAS DĖL PROTO“. Rež. – J. Vaitkus

Teatras „Lėlė“

Didžioji salė
28 d. 12 val. – S. Siudikos „PRINCEŠĖ IR KIAULIAGANYS“. Rež. – A. Mikutis
29 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis

„Prarasta kontrolė“

Savaitės filmai

Amžinai tavo **

Jūrų pėstininkas Loganas sugebėjo likti gyvas po trijų karinių misijų Irake. Savo talismanu jis laiko nepažįstamos moters fotografiją, kurią visuomet nešiojosi su savimi. Grįžęs namo į Šiaurės Karoliną, Loganas nusprendžia ją rasti... Scotto Hickso filmas sukurtas pagal 2008 metais pasirodžiusį Nicholaso Sparkso romaną. Tai – jau aštuntas šio autoriaus romanas, nusipelnęs kino dėmesio. Lietuvoje taip pat gausu panašaus pobūdžio literatūros gerbėjų, tad filmas sulauks dėmesio, juolab kad pagrindinį vaidmenį sukūrė gražuolis Zacas Efronas. Taip pat vaidina Taylor Schilling, Blythe Danner (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Dar vieneri metai ****

Psichologė Džerė pasikviečia į namus vienįšą, juokingą, nelaimingą bendradarbę Merę. Pas Džerę ir Tomą – porą, kuri kartu jau keliasdešimt metų, Merė pasijunta kaip savo namuose. Ji pradeda intriguoti, nors akivaizdu, kokia ji bejėgė. Vis dėlto Džerė nusprendžia, kad Merė ima kelti pavojų... Mike'o Leigh filmų tema – gyvenimas. Kaip reikia gyventi, kad būtum laimingas? Ar laimė priklauso nuo mūsų, ar nuo likimo? Keturi metų laikai, praleisti kartu su Džere ir Tomu, prabėga greit, bet filmas nepaliks dar ilgai. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Lesley Manville, Jimas Broadbentas, Ruth Sheen (D. Britanija, 2010). (Vilnius)

Geriausias egzotiškas „Marigold“ viešbutis ***

Johno Maddeno („Isimylėjęs Šekspyras“) herojais tapo pagyvenę anglai, išsirengę pakeliauti po Indiją. Jiems buvo pažadėtos atostogos prabangiame viešbutyje. Kai paaiškėja, kad svajonių viešbutis labiau primena griuvėsius, britai nusprendžia paimti situaciją į savo rankas. Tarp anksčiau nepažįstamų ir labai skirtingų žmonių ima megztis draugystės, o kai kurie filmo personažai net pagaliau atranda, kas jie yra iš tikrųjų. Tačiau akivaizdu, kad filmas nusipelnė dėmesio pirmiausia ypatingu aktorių dėka. Pagrindinius vaidmenis sukūrė „Oskaru“ laureatai Judi Dench, Tomas Wilkinsonas, Maggie Smith ir „Lūšnynų milijonierijų“ išgarsėjęs Devas Patelis (D. Britanija, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Pasimatymas **

Lietuvių platintojai pirmenybę atiduota komerciniam, sachariniškai saldžiam rusų kinui apie meilę, kuri ne seilė. Ne išimtis ir šis Jusupo Bachšjevo filmas. Jo herojus – jaunas, sėkmingas viengungis chirurgas Dmitrijus. Jis paskiria pasimatymą savo sesers draugei – žaviai mokytojai Anai. Tačiau mergina padaugina alkoholio ir iškilmingai pietūs virsta košmaru. Į Terminatorių panašus Anos gerbėjas padarys taip, kad Dmitrijus neteks darbo, širdžiai brangaus motociklo ir vos neatsidurs kalėjime. Pagrindinius vaidmenis filme sukūrė Vladimiras Kristovskis, Jekaterina Klimova, Sergejus Badiukas, Aliona Babenko, Aleksejus Murzenka (Rusija, 2012). (Vilnius)

Prarasta kontrolė ***

Garsūs aktoriai Michaelas Douglasas, Ewanas McGregoras, Michaelas Fassbenderis, Billas Paxtonas, Mathieu Kassovitzas, Channingas Tatumas ir Antonio Banderasas filme vaidina antrojo plano personažus. Jie dingsta iš kadro, kai tik atlieka savo funkcijas – suvaidina niekšą, išdaviką, pasipūtusi britų M6 agentą, JAV slaptųjų tarnybų karininką, agentą, šnipą. Trumpai tariant, jie tik materija, kurios pasipriešinimą turi nugalėti buvusi JAV jūrų pėstininkė Melori Kein. Ji dirba agente privačioje saugos firmoje. Po sėkmingos įkaito išgelbėjimo operacijos Barcelonoje ji vyksta į Dubliną, bet čia supranta, kad yra išduota ir pasmerkta mirti. Ir nusprendžia surasti išdaviką. Režisierius Stevenas Soderberghas neslepia, kad svarbiausia filme – Melori suvaidinusi mišriųjų kovų čempionė Gina Carano. Jis filmuoja (nes Peteris Andrews – tik dar vienas Soderbergho pseudonimas) savo herojės *kung fu* kovas ilgai trunkančiais kadrais, kad kiekvienas suvoktų, jog tai – ne įmantriai sumontuoti triukai, o tikra kova. Vis dėlto įspūdis toks, kad Soderberghas nusprendė parodyti žiūrovams špygą. Norite nesudėtingo siužeto, muštynių ir žvaigždžių? Jums to užtenka? Tai imkite ir žiūrėkite, bet nenustebkite filmo pabaigoje išgirdę nuoširdų Banderaso ištiktuką „Shit!“ (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė
 Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
 Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė
 Publicistika – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė
 Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaitė
 www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

27–V. 2 d. – Gatvės šokiai 2 (3D, JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19.15, 22 val.; 3 d. – 11.30, 14, 16.30, 19.15, 22, 23.59
 27–V. 3 d. – Gatvės šokiai 2 (JAV) – 13.15, 18.30
 27–V. 2 d. – Prarasta kontrolė (JAV) – 11.45, 14, 16.15, 18.45, 21.15; 3 d. – 11.45, 14, 16.15, 18.45, 21.15, 23.30
 27, 30, V. 2 d. – Amžinai tavo (JAV) – 13.15, 16, 18.40, 20.50; 28, 29, 1 d. – 11, 13.15, 16, 18.40, 20.50; V. 3 d. – 11, 13.15, 16, 18.40, 20.50, 23 val.
 27, 30, V. 2 d. – Pasimatymas (Rusija) – 13.30, 15.45, 18.20, 20.30; 28, 29, 1 d. – 11.15, 13.30, 15.45, 18.20, 20.30; V. 3 d. – 11.15, 13.30, 15.45, 18.20, 20.30, 22.30
 27, 30, V. 2 d. – Geriausias egzotiškas „Marigold“ viešbutis (D. Britanija) – 15.15, 18, 21.10; 28, 29, 1, 3 d. – 12.30, 15.15, 18, 21.10
 27–V. 2 d. – Laivų mūšis (JAV) – 11.30, 14.30, 18, 21 val.; 3 d. – 11.30, 14.30, 18, 21, 23.45
 27–29, V. 1–3 d. – Titanikas (3D, JAV) – 11, 15.30, 17.30, 20 val.; 30 d. – 11, 15.30, 20 val.
 27–V. 3 d. – Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 11.15, 13.30, 16 val. Pavojingas metodas (JAV) – 18.30
 27–V. 2 d. – Namas girios glūdumoj (JAV) – 20.45; 3 d. – 20.45, 23 val.
 27–V. 3 d. – Loraksas (3D, JAV) – 12.15
 27–29, V. 1–3 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 14.50
 27–29, V. 1–3 d. – Titanų įnišis (3D, JAV) – 21.30
 27–V. 2 d. – Amerikietiškas pyragas: klasės susitikimas (JAV) – 16, 18.45, 21.15; 3 d. – 16, 18.45, 21.15, 23.45
 27, 30, V. 2 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 13.30; 28, 29, 1, 3 d. – 11, 13.30
 27–V. 2 d. – Bado žaidynės (JAV) – 15.15, 20.30; 3 d. – 15.15, 20.30, 23.30
 28, 29, 1, 3 d. – Loraksas (JAV) – 11.10

Forum Cinemas Akropolis

27–V. 2 d. – Gatvės šokiai 2 (JAV) – 10.30, 13, 15.45, 18.15, 21 val.; 3 d. – 10.30, 13, 15.45, 18.15, 21, 23.30
 27–V. 3 d. – Amžinai tavo (JAV) – 11.45, 14.15, 16.45, 19.30, 21.50
 27–V. 2 d. – Prarasta kontrolė (JAV) – 14, 16.30, 19.15, 21.40; 3 d. – 14, 16.30, 19.15, 21.40, 23.45
 27–V. 2 d. – Laivų mūšis (JAV) – 12.15, 15, 18, 21.15; 3 d. – 12.15, 15, 18, 21.15, 23.59
 27–V. 3 d. – Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 11, 13.15, 15.30, 17.45
 Titanikas (3D, JAV) – 12, 16.15, 20.30
 Amerikietiškas pyragas: klasės susitikimas (JAV) – 12.30, 21.30
 Geriausias egzotiškas „Marigold“ viešbutis (D. Britanija) – 15.15, 18.45
 27–V. 2 d. – Bado žaidynės (JAV) – 13.45, 20 val.; 3 d. – 13.45, 20, 23.15
 27–V. 3 d. – Titanų įnišis (3D, JAV) – 17.15
 Piratai! Nevykėlių kompanija (3D, JAV) – 11.15
 28, 29, V. 1, 3 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 10.15
 27–V. 3 d. – Loraksas (JAV) – 11.30
 27–V. 2 d. – Namas girios glūdumoj (JAV) – 20.15; V. 3 d. – 20.15, 22.45

Skalvijos kino centras

27 d. – Dar vieneri metai (D. Britanija) – 18.50; 28 d. – 19.10; 29 d. – 16.50; 30 d. – 14.40; 1 d. – 19 val.; 3 d. – 18.50
 27 d. – Mano didysis O! (D. Britanija, JAV) – 17 val.; 30 d. – 21.10; 2 d. – 19 val.

29 d. – Važiuk (JAV) – 21.15; 30 d. – 19.10; 1 d. – 21.15
 27 d. – Paveldėtojai (JAV) – 21.10; 29 d. – 19.10; 30 d. – 17 val.; 2 d. – 20.50; 3 d. – 21.10
 28 d. – „Tindirindžio“ animacijos rinktinė „Istorijos mažyliams“ – 15 val.
 29 d. – Mažylis Nikolija (Prancūzija) – 15 val.
 28 d. – Storuliai (Ispanija) – 16.30

Pasaka

27 d. – Amadoras (Ispanija) – 17 val.; 28 d. – 19.15; 29 d. – 16.45; 30 d. – 21 val.; V. 1 d. – 15, 19 val.; 2, 3 d. – 18 val.
 27 d. – Miegančių drugelių tvirtovė (rež. A. Puipa) – 21 val.; 28 d. – 17 val.; 29 d. – 18.45; 30 d. – 19 val.; V. 1 d. – 18 val.
 27 d. – Kambarys 304 (Danija) – 17.30; 29 d. – 20.30; V. 1 d. – 17.15; 3 d. – 20.30
 27 d. – Subtilumas (Prancūzija) – 19.15; 29 d. – 18.30; 30 d. – 17.15; V. 2 d. – 21 val.
 27 d. – Fėja (Belgija, Prancūzija) – 21.15; 28 d. – 17.15, 21.30; 29 d. – 16.30; 30 d. – 17.30, 21.15; V. 1 d. – 21 val.; V. 2 d. – 20.30; 3 d. – 21.30
 27 d. – 50/50 (JAV) – 18 val.; 28 d. – 20.30; 30 d. – 18.45
 27 d. – Diskoteka (rež. R. Levulis) – 20 val.; 28 d. – 19.30; 30 d. – 18 val.
 27, 30 d. – Mes. Tikime meile (D. Britanija) – 20.45; 29 d. – 18.45
 28 d. – *Savaitgalis su Pasaka*. Pasakaičių meistras – 15 val.
 28 d. – Trumpoji „Tindirindžio“ animacija – 16 val.
 28 d. – Tai nutiko Jemene (D. Britanija) – 21.15; 30 d. – 19.15
 28 d. – Vandenyno gėlmė (D. Britanija, Vokietija) – 15.15; 29 d. – 15 val.
 28 d. – Mylimieji (Prancūzija) – 19 val.
 28 d. – Kaip mes žaidėme revoliuciją (rež. G. Žickytė) – 18 val.
 29 d. – Kvailių namai (Rusija, Prancūzija) – 21 val.
 29 d. – Vienintelis, nepakartojamas ir paskutinis (rež. L. Augutis) – 15.15
 29 d. – Prie jūros (Meksika) – 15.30; V. 2 d. – 17.30
 29 d. – Dešimt prieščių. Laikiniai. Paskutinė medaus mėnesio diena (rež. A. Blaževičius, J. Samuolytė, R. Eltermanas) – 17 val.
 V. 1 d. – Artistas (Prancūzija) – 16, 20.30; 2 d. – 19 val.; 3 d. – 19.30
 V. 1 d. – UB Lama (rež. E. Vertelytė) – 19.30; 3 d. – 19 val.
 2 d. – *Kino vakarai su Izolda*. Apichatpong Weerasethakul – 18.30
 3 d. – La buena nueva (ciklas „Ispaniškai“) – 17.30

Ozo kino salė

27 d. – Amaya (Honkongas, Latvija) – 17 val.; 30 d. – 18 val.; V. 1, 2 d. – 16 val.
 V. 1 d. – Sapnas (Korėja) – 18 val.
 30 d. – Kaip mes žaidėme revoliuciją (rež. G. Žickytė) – 16 val.; 3 d. – Viskas, ką myliu (Lenkija) – 16 val.; 2, 3 d. – Tadas Blinda. Pradžią (rež. D. Ulvydas) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

27, 28, V. 3 d. – Gatvės šokiai 2 (3D, JAV) – 10.30, 13, 15.30, 18.15, 20.30, 23.15; 29, 30, V. 1, 2 d. – 10.30, 13, 15.30, 18.15, 20.30
 27, 28, V. 3 d. – Prarasta kontrolė (JAV) – 14.45, 17, 19.15, 21.45, 23.59; 29, 30, V. 1, 2 d. – 14.45, 17, 19.15, 21.45
 27–V. 3 d. – Amžinai tavo (JAV) – 15.15, 17.30, 19.30, 22 val.; V. 1 d. – Vidurnaktis Paryžiuje (Ispanija, JAV) – 16.15
 27, 28, V. 3 d. – Laivų mūšis (JAV) – 11.30,

14.30, 17.15, 20, 22.45; 29, 30, V. 1, 2 d. – 11.30, 14.30, 17.15, 20 val.
 27–29, V. 1–3 d. – Titanikas (3D, JAV) – 11.45, 15.45, 19.45; 30 d. – 11.45
 27–30, V. 2, 3 d. – Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 11, 13.30, 16.15; 1 d. – 11.45
 27, 28, V. 3 d. – Amerikietiškas pyragas: klasės susitikimas (JAV) – 18.45, 21.15, 23.45; 29, 30, V. 1, 2 d. – 18.45, 21.15
 27, 30, V. 2 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 12.30; 28, 29, 1, 3 d. – 10.15, 12.30
 27–V. 3 d. – Geriausias egzotiškas „Marigold“ viešbutis (D. Britanija) – 15, 18 val.
 Loraksas (JAV) – 10.45, 12.45
 27, 28, V. 3 d. – Bado žaidynės (JAV) – 12, 23.30; 29–V. 2 d. – 12 val.
 27, 28, V. 3 d. – Namas girios glūdumoj (JAV) – 20.45; 29–V. 2 d. – 20.45, 23 val.

Cinamonas

27, 29, V. 1, 3 d. – Gatvės šokiai 2 (JAV) – 14.30, 20.15, 22.10; 28, 30, V. 2 d. – 14.30, 16.25, 18.20
 27–V. 3 d. – Prarasta kontrolė (JAV) – 15.30, 17.30, 19.30, 21.30; Amžinai tavo (JAV) – 14.15, 16.45, 19, 21.15; Laivų mūšis (JAV) – 12, 14.45, 18.05, 20.45
 27, 29, V. 1, 3 d. – Titanikas (3D, JAV) – 20.15; 28, 30, 2 d. – 16.25
 27–V. 1, 3 d. – Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 10.45, 13, 17.25; 2 d. – 10.45, 13 val.; 27–V. 1, 3 d. – Amerikietiškas pyragas: klasės susitikimas (JAV) – 19.45, 22 val.; 2 d. – 21 val.; 27–V. 1, 3 d. – Bado žaidynės (JAV) – 15.10; 2 d. – 15.10, 18 val.; 27–V. 3 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (3D, JAV) – 12:35; Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 11.30, 13:30; Loraksas (3D, JAV) – 10.40; Loraksas (JAV) – 12.15

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

27–V. 2 d. – Gatvės šokiai 2 (3D, JAV) – 10.30, 13, 15.45, 18.30, 21.30; 3 d. – 10.30, 13, 15.45, 18.30, 21.30, 23.30
 27–V. 3 d. – Amžinai tavo (JAV) – 14.45, 17, 19.30, 21.45
 27–V. 2 d. – Prarasta kontrolė (JAV) – 13.30, 16.15, 18.45, 21.15; 3 d. – 13.30, 16.15, 18.45, 21.15, 23.15; 27–V. 2 d. – Pavojingas metodas (JAV) – 20.30; 3 d. – 20.30, 22.45
 27–V. 3 d. – Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 10.45, 13.15, 15.45, 18.15; Laivų mūšis (JAV) – 11.45, 15, 18, 21 val.; Titanikas (3D, JAV) – 11, 15.30, 20 val.
 27, 28, 30, V. 2 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 12.30; 29, 1, 3 d. – 10.15, 12.30; 27–V. 3 d. – Loraksas (dubliuota lietuviškai) – 11.15

ŠIAULIAI

Forum Cinema

27–V. 3 d. – Gatvės šokiai 2 (3D, JAV) – 10.30, 12.45, 15.30, 18 val.; Gatvės šokiai (JAV) – 14.45, 21.45; 27–V. 2 d. – Prarasta kontrolė (JAV) – 13.35, 15.45, 18.45, 21 val.; 3 d. – 13.35, 15.45, 18.45, 21, 23.15
 27–V. 3 d. – Meilė trunka trejus metus (Prancūzija) – 18.30; Laivų mūšis (JAV) – 12, 14.50, 18.15, 21.15; Amerikietiškas pyragas: klasės susitikimas (JAV) – 16.45, 19.15; 27, 30, V. 2 d. – Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 13.20, 16.15; 28, 29, V. 1, 3 d. – 10.45, 13.20, 16.15; 27, 30, V. 2 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 12.30; 28, 29, V. 1, 3 d. – 10.15, 12.30; 28, 29, 1, 3 d. – Loraksas (JAV) – 11.15; 27–V. 3 d. – Titanikas (3D, JAV) – 20.30; 27–V. 2 d. – Namas girios glūdumoj (JAV) – 21.30; 3 d. – 21.30, 23.30

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „Meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 900 egz. Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė
 Remia LR Kultūros rėmimo fondas, Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

